

**Μια μικρή Πινακοθήκη ενάντια στη βία
Γιαλουργάκη Σοφία - Κιτσάκη Βασιλική**

Η τέχνη ενάντια στη βία

**Θεματική 1η
Παιδί, τέχνη ενάντια στη βία**

Οι πυγμάχοι – Τοιχογραφία – Σαντορίνη



Η περίφημη τοιχογραφία της Σαντορίνης που απεικονίζει πυγμάχους σε αγώνα δε γεννάει αισθήματα επιθετικότητας ανάλογα με αυτά που θα είχαμε εάν παρακολουθούσαμε ένα σημερινό πυγμαχικό αγώνα. Αξιοπρόσεκτη η στάση σώματος των δυο αγωνιζόμενων και η έκφραση των προσώπων τους. Κανένα σημάδι αγριιάδας, μίσους και έξαρσης. Απόλυτη αφοσίωση στον άθλημα και διακριτοί οι κανόνες του «ευ αγωνίζεσθαι».

Εμείς οι Έλληνες έχουμε την ευτυχία να ανατρέχουμε στην αρχαιότητα, εκεί που ειπώθηκαν όλα.

**Οικογένεια και παιδεία - Το βλαστάρι τους μαθαίνει γράμματα –
Ρόουζαλντ**



Βασανισμένες χώρες, τυραννισμένοι λαοί. Λαοί χωρίς σήμερα και με την ελπίδα του αύριο αποτυπωμένη στα πρόσωπα των γερόντων που διαβάζουν την εγγονή τους. Και οι τρεις έγιναν μια αγκαλιά για να ζεστάνουν τη στιγμή της μάθησης. Άφησαν τα πάντα – η γιαγιά το πλέξιμό της – για να κοινωνήσουν το μεγαλείο της γνώσης, να μεταλάβουν ότι τους στέρησε η καταπίεση και η βία των πολιτισμένων λαών. Πάντα η σκλαβιά διάβαινε μέσα από την αμάθεια. Πάντα η ελευθερία συντρόφευε τη γνώση. Πάντα η βία προϋπόθετε την απουσία της.

Τα κάλαντα – Νικηφόρος Λύτρας



Ένα από τα ισχυρότερα μηνύματα αγάπης αποτυπώνονται στο γνωστό πίνακα «Τα κάλαντα» του Νικηφόρου Λύτρα.

Με το φαινόμενο της αντήχησης, με το φεγγάρι, ολόγιωμο και φωτεινό σε πλήρη πανσέληνο, με το ολόλευκο τύμπανο - το μεγαλύτερο μουσικό όργανο του πίνακα - με το μαυράκι να παρεμβάλλεται ανάμεσα σε τόσες φωτεινές πηγές ντυμένο και αυτό με το γνωστό «σπασμένο λευκό» της ηθογραφίας ποιος θα μπορούσε να μην το προσέξει;

Η πλήρης αποδοχή. Το χαμόγελό του είναι άλλωστε το πιο πλατύ απ' όλα.

Στην αρχαία Δήλο μας άλλωστε υπήρχαν σχολεία που φοιτούσαν ελληνάκια και ξένα παιδιά. Τόσα, τόσα χρόνια πριν.

**Η κοιμισμένη ανθοπώλις ή η Προσφυγοπούλα
Γιώργος Ιακωβίδης**



Ανατροπή του αναμενόμενου. Ένα μικρό κοριτσάκι ταξιδεύει στον κόσμο των ενηλίκων. Εργάζεται και φοράει μαντήλι, σκουρόχρωμο μαντήλι, μαύρο. Κατάκοπο, ακουμπάει να ξεκουραστεί στα μαρμάρινα σκαλοπάτια ενός μεγάρου. Ακόμα και στον ύπνο του δεν εγκαταλείπει την πραμάτειά του, την κρατάει στην αγκαλιά της, μάλλον και με τα δυο χεράκια της. Το προσωπάκι είναι τόσο κουρασμένο που ίσως να ταίριαζε και στο σώμα έφηβης ή νεαρής κοπέλας. Τα ρουχαλάκια της αξιοπρεπή και τακτοποιημένα ακόμα και στον ύπνο της. Δε σου επιτρέπει να νοιώσεις οίκτο. Παρά την τεράστια ταξική βία που την υποχρεώνει να εργάζεται στους δρόμους, κανείς δεν μπορεί να της αρνηθεί το τίτλο της αγωνίστριας. Μπορεί και να τα καταφέρει...

Η Παιδική συναυλία – Γ. Ιακωβίδης



Απλές χαρούμενες στιγμές για όλη την ομάδα. Όλη η μπάντα παίζει στη γιαγιά αλλά και στην μικρή της ομάδας που αποτελεί κιόλας μέλος της. Το καταλαβαίνει και απλώνει τα χεράκια της για να έρθει πιο κοντά στα άλλα παιδιά. Η έλλειψη οργάνων δεν αποτελεί πρόβλημα. Ακόμα και το ποτιστήρι παράγει ήχο, όταν απουσιάζουν τα πνευστά. Ο καθένας ξέρει τη θέση του και το ρόλο του.

Η δημιουργική σκέψη σε μεγίστη άνθιση, όταν δεν είχε ανάγκη από διδακτικές παρεμβάσεις για να υπάρξει, αλλά γεννιόταν μαγικά σε κάθε γειτονιά, σε κάθε παιχνίδι, σε κάθε ομάδα.

Το κτένισμα – Γ.Ιακωβίδης



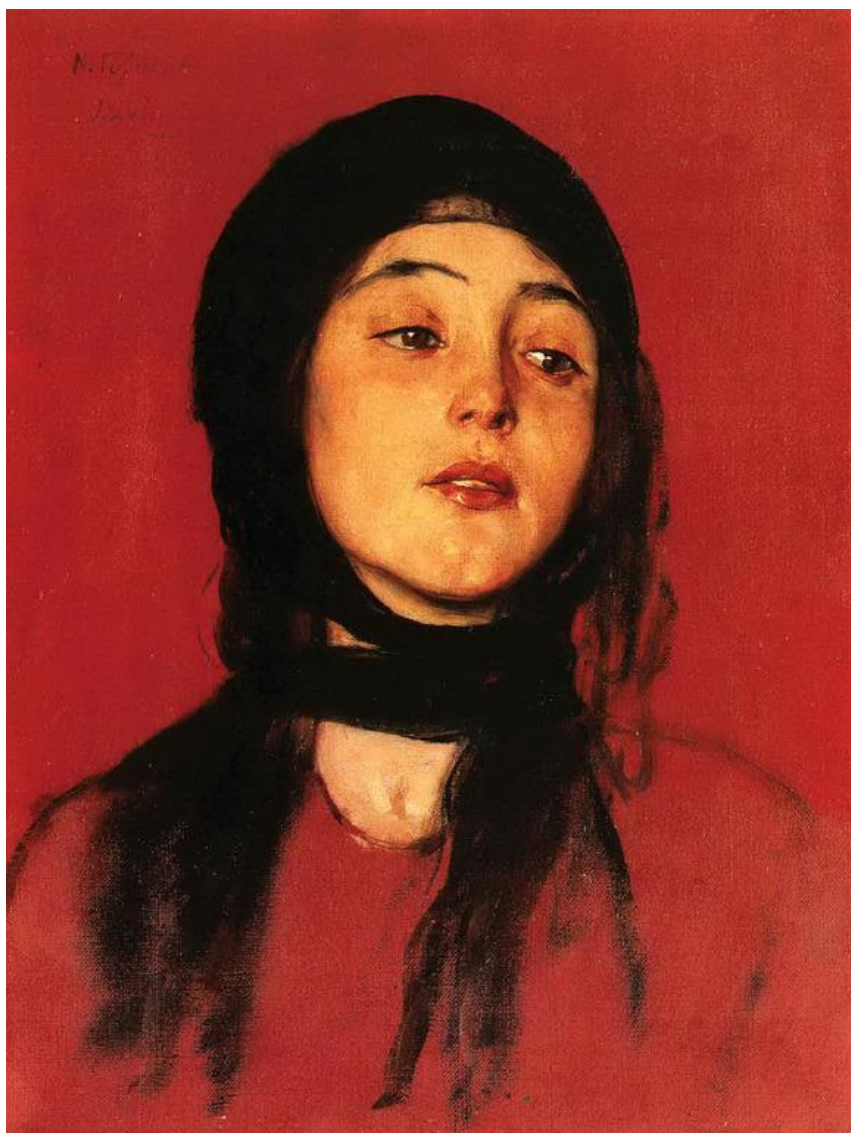
Δυο γενιές που είναι ευλογημένες να πορεύονται πάντα μαζί. Με απόλυτη φροντίδα η γιαγιά επιμελείται το χτένισμα της μικρής της εγγονής, που έχει ήδη φορέσει το όμορφο φόρεμά της. Μόνο το χτένισμα λείπει για να ολοκληρωθεί ο πίνακας της ομορφιάς της. Η γιαγιά την ακουμπάει στο κεφάλι με τα μαγικά της χέρια που κουβαλάνε όλη τη σοφία και την ηρεμία των χρόνων της. Με το ένα χέρι κρατάει τα μαλλιά για να μην της προκαλέσει πόνο και με το άλλο την χτένα. Οι μπούκλες όμως είναι μπερδεμένες και η μικρή δυσανασχετεί, αλλά δεν κινείται για να απομακρυνθεί από την αγκαλιά της. Κανείς δεν απομακρύνεται από μια τέτοια αγκαλιά.

**Τα πρώτα βήματα –
Γ. Ιακωβίδης**



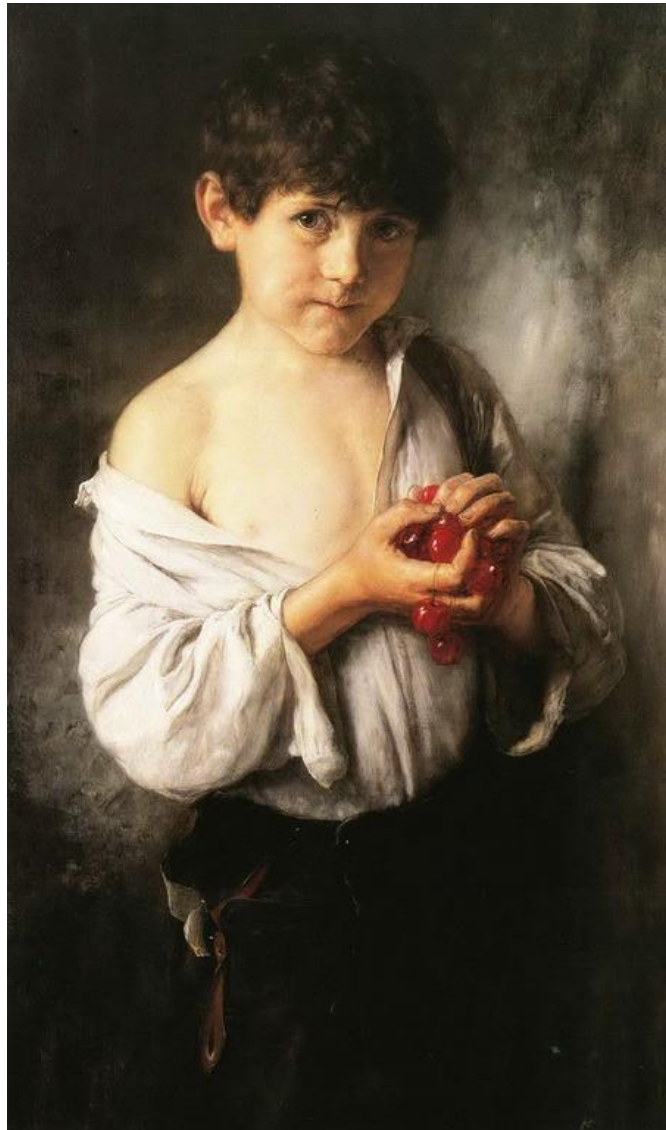
Γερμανικό σπίτι στην επαρχία, με αρκετές ομοιότητες με τα σπίτια της ελληνικής επαρχίας. Αναμενόμενο εξαιτίας του τόπου σπουδών και αισθητικών επιρροών του Ιακωβίδη. Η γιαγιά με ένα φανερό χαμόγελο ικανοποίησης και βαθιάς ευχαρίστησης για την συνέχεια της γενιάς της και το κατόρθωμα του μικρού παιδιού. Το ίδιο ντυμένο στα ολόλευκα χαιρετάει την πρώτη ημέρα αυτονομίας του. Και το μεγαλύτερο παιδάκι της οικογένειας χωρίς να φαίνεται το πρόσωπό του και η έκφρασή του, μας αναγκάζει να την μαντέψουμε παρατηρώντας το άνοιγμα των χεριών του. Είναι μια οικογενειακή χαρά, όπως η απουσία της θα ήταν οικογενειακή λύπη. Καμιά σκηνή βίας λόγω ζήλειας. Μόνο αγάπη!!

Γιάντες – Γύζης



Στην καλύτερη στιγμή της ηθογραφικής του αποτύπωσης για τους απλούς ανθρώπους και με μια ιδιαίτερη τεχνοτροπία, η προσωπική ματιά του Γύζη απομονώνει και αποτυπώνει τα μάτια του παιδιού μέσα σε μια απόλυτη κυριαρχία του κόκκινου που εξουδετερώνει τις μαύρες πινελιές του μαντηλιού. Η ματιά του υγρή και απόλυτα εκφραστική, συγκινησιακά φορτισμένη, κοιτάει κατάματα μόνο την ίδια του τη ψυχή. Το βλέμμα δεν απευθύνεται πουθενά και σε κανέναν αλλά καταγράφεται σε μια οδυνηρή συνομιλία με τον εαυτό. Η συγκίνηση λυτρωτική για την ψυχή, ευγενής εκτόνωση του πόνου.

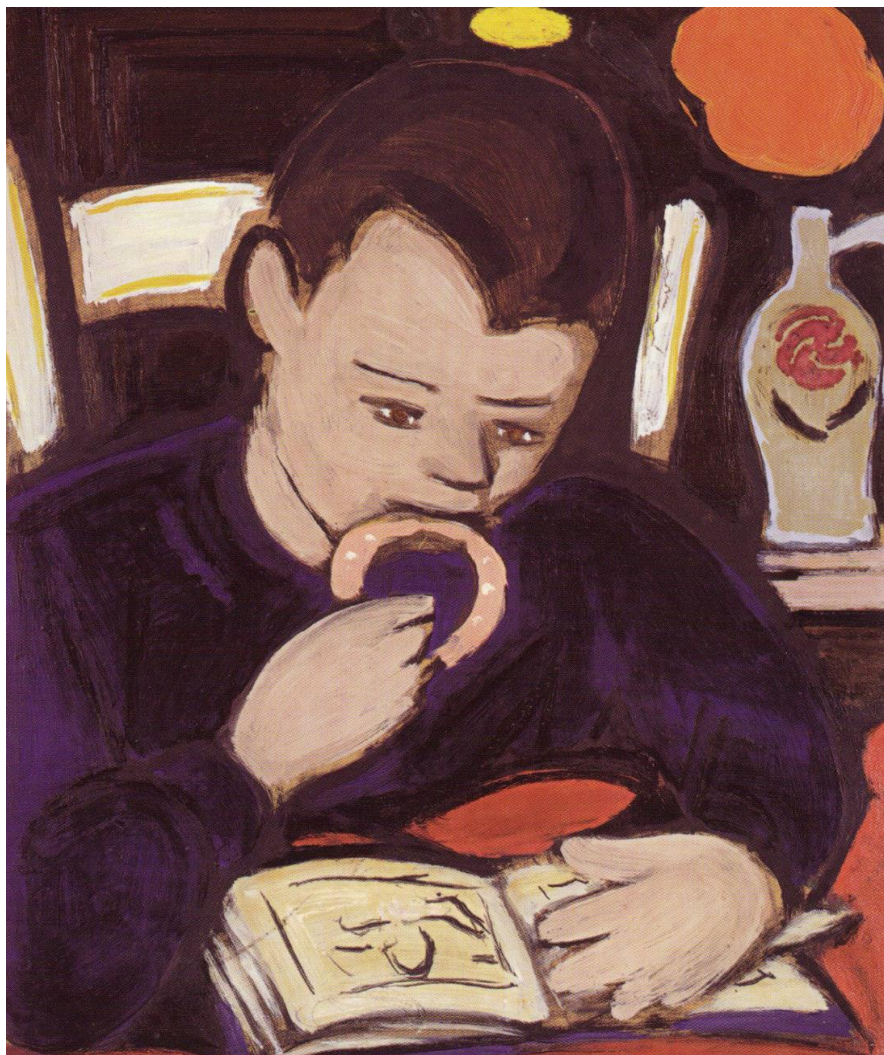
**Το παιδί με τα κεράσια –
Νικόλαος Γύζης**



Επιστροφή στην απλότητα.

Ξεκούμπωτο το παιδάκι, με τις τιράντες του πεσμένες, αλλά ποιος νοιάζεται; Ελεύθερο και ικανοποιημένο με μια χούφτα κεράσια. Μόνο του τριγυρνάει στις γειτονιές, παίζει με τους φίλους του χωρίς επιτήρηση, γιατί στόχος είναι η αυτοδυναμία και όχι η εξάρτηση και όταν πεινάει αρπάζει μια χούφτα κεράσια και επιστρέφει στο παιχνίδι. Το πουκάμισό του λευκό, όπως τα συναισθήματά και ίσως ελαφρώς εκτός μεγέθους του. Μπορεί και δανεικό από κάποιο μεγαλύτερο αδερφάκι ή γειτονόπουλο. Η βία της μόδας δεν το είχε σκλαβώσει. Την εποχή που η φτώχεια δεν ήταν απαραίτητα ντροπή και η ευτυχία κρυβόταν και στις γειτονιές των «πολλών».

Το παιδί με το κουλούρι - Διαμαντόπουλος



Αναμνήσεις.

Μπλε ποδιά, λευκό γιακαδάκι, τα παλιά αναγνωστικά και το σουσαμένιο κουλούρι του διαλείμματος. Μια εποχή γεμάτη ανεμελιά και ευτυχία.

Μελέτη και κολατσιό. Προσηλωμένο το παιδάκι διαβάζει τα μαθήματα της επόμενης ημέρας.

Κανένας ενήλικας δεν φαίνεται να το εποπτεύει. Μπορεί να τα καταφέρει και μόνο του. Η βία των βαθμών δεν έχει ακόμα εμφανιστεί.

Ακόμα και σήμερα η ανάμνηση των στιγμών χαράζει τη ψυχή και τη γεμίζει αρώματα και μοσχοβολιές.

**Η αγαπημένη της γιαγιάς –
Γ. Ιακωβίδης**



Το χαμόγελο της γιαγιάς μας διαβεβαιώνει ότι μπορεί να κρατάει το μωρό στην αγκαλιά της ώρες και άλλες τόσες να το κοιτάει με αυτό το μελίχιο χαμόγελο, το γεμάτο καρτερικότητα και λατρεία. Κόκκινα τα χειλάκια και τα μαγουλάκια του μωρού, κόκκινα τα κεράσια και τα καλτσάκια του. Με το γνωστό σκουροκόκκινο χρώμα της «Σχολής του Μονάχου», βαμμένο το μαντήλι της γιαγιάς. Ένωση των ψυχών μέσα από το χρώμα και ένα πέρασμα από την ηθογραφία στον «δια αντιθέσεων νατουραλισμό», που ανοίγει το δρόμο στη «νέα τέχνη», η οποία επισημάνθηκε σε σημαντικά έργα Γερμανών ζωγράφων του τέλους του περασμένου αιώνα. Εδώ εκφράζονται οι δεσμοί του ανθρώπου που γερνά με τον άνθρωπο που ανασταίνεται στη ζωή, σε μια μεταναστευτική Ελλάδα που στηρίχτηκε στις παρουσίες του παππού και της γιαγιάς για το ανάστημα των οικογενειών της, όπως στηρίζεται και σήμερα μέσα στη βία της οικονομικής κρίσης, Μικρή η σύνταξη της γιαγιάς; Τη μοιράζεται με τα παιδιά και τα εγγόνια της.

Το κρυφό σχολειό –
Νικόλαος Γύζης



Αν απουσίαζαν τα πρόσωπα όλων των παιδιών του πίνακα και υπήρχε μόνο το υψωμένο δάχτυλο του καλόγερου, ίσως αναπτύσσαμε το ίδιο συναίσθημα που νοιώθουμε και τώρα κοιτώντας το «Κρυφό σχολειό» του Γύζη. Ίσως για αυτό ο ζωγράφος επιλέγει να φαίνεται η έκφραση του προσώπου του ενός μόνο παιδιού από τα πέντε. Το υψωμένο αυτό δάχτυλο, κουρασμένο και γερασμένο, κυρτωμένο από τα χρόνια, δεν επιβάλλει, καθοδηγεί και κατευθύνει, νουθετεί και δείχνει το δρόμο προς το όνειρο, προς το αδύνατον. Ίσως γιατί ελπίδα σημαίνει να προσπαθείς το αδύνατον. Καμία κίνηση βίας. Το φωτεινό σημείο βρίσκεται στο χωρικό και όχι μόνο σημείο της διδασκαλίας, ακολουθώντας τα γνωστά παιχνίδια του φωτός και των φωτοσκιάσεων που συνήθιζαν οι ζωγράφοι της «Σχολής του Μονάχου».

**Το ευζωνάκι –
Νικόλαος Ξυδιάς**



Ελληνική ύπαιθρος, απλοί καθημερινοί άνθρωποι σε έναν ατέλειωτο διάλογο ηρωισμού – αντιηρωισμού. Το παιδάκι αν και μικρό μεταλαμβάνει την ελληνική ιστορία, φορώντας τη στολή του εύζωνα στα μέρη που χρειάστηκε να την υπερασπιστεί, σε βουνά και κάμπους.

Τώρα όμως είναι καιροί ειρήνης και η έκφρασή του είναι γλυκιά. Το πρόσωπό του φωτίζεται από αμυδρό χαμόγελο και τα χέρια του είναι σταυρωμένα. Δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας και ανάγκη ετοιμότητας.

Η ειρήνη διασφαλίζει την ηρεμία και την γλυκύτητα των ανθρώπων.

**Φροντίδα και αναγκαία «συνεργασία» δυο γενιών
Ψυχρολουσία –Γ. Ιακωβίδης**



Μια πράξη αγάπης και εμπιστοσύνης. Φροντίδας και επαφής. Η γιαγιά με τα παλαιικά, μαύρα, μεγάλα και σιδερένια κλειδιά του σπιτιού κρεμασμένα στη φούστα της, απόλυτα συμφιλιωμένη φιγούρα με τα σκούρα καφέ, μπλε και μαύρα ρούχα της. Η διπλή κοτσίδα πιασμένη γύρω γύρω από το κεφάλι της, ιδανικό χτένισμα για τις σκληρές δουλειές της γης, δεν άφηνε περιθώρια ναρκισσισμού. Το χέρι της προστατευτικό αγκαλιάζει όλο το σωματάκι του μωρού, που με τη σειρά του την κρατάει με το χεράκι του κι εκείνο. Το τρίψιμο πρέπει να είναι δυνατό και το σφουγγάρι σκληρό. Το νερό σίγουρα κρύο. Ίσως για αυτό το μωρό διαμαρτύρεται. Άλλωστε το μπάνιο ήταν μόνο Σαββατιάτικη συνήθεια.

Μια γλυκιά «βία», με τη γιαγιά να εξηγεί και να χαμογελάει, αλλά να είναι ανυποχώρητη.

Το μελαγχολικό κορίτσι - Άβλιχος



Οι μεγάλοι κόκκινοι, βελούδινοι φιόγκοι με την ίδιου χρώματος και υφάσματος ζώνη, που καταλήγει σε έναν ακόμα μεγαλύτερο φιόγκο που δένει στη μέση του είναι δηλωτικοί της υψηλής κοινωνικής και οικονομικής θέσης της οικογένειας του κοριτσιού. Μα κρατάει τόσο ανόρεχτα τα λουλουδάκια στα χέρια του που λες και είναι έτοιμο να τα αφήσει να πέσουν στη γη, χωρίς να θελήσει να σκύψει να τα μαζέψει. Το βλέμμα του τόσο μελαγχολικό και θλιμμένο, θαρρείς το ανάγκασαν να ποζάρει χωρίς να το θέλει. Είναι σίγουρο ότι θα βάλει τα κλάματα και είναι ακόμα σιγουρότερο ότι θες να το αγκαλιάσεις και να το ρωτήσεις τι έχει. Θα μπορούσε άραγε να διαισθάνεται ότι ο ρόλος του είναι κιόλας προκαθορισμένος;

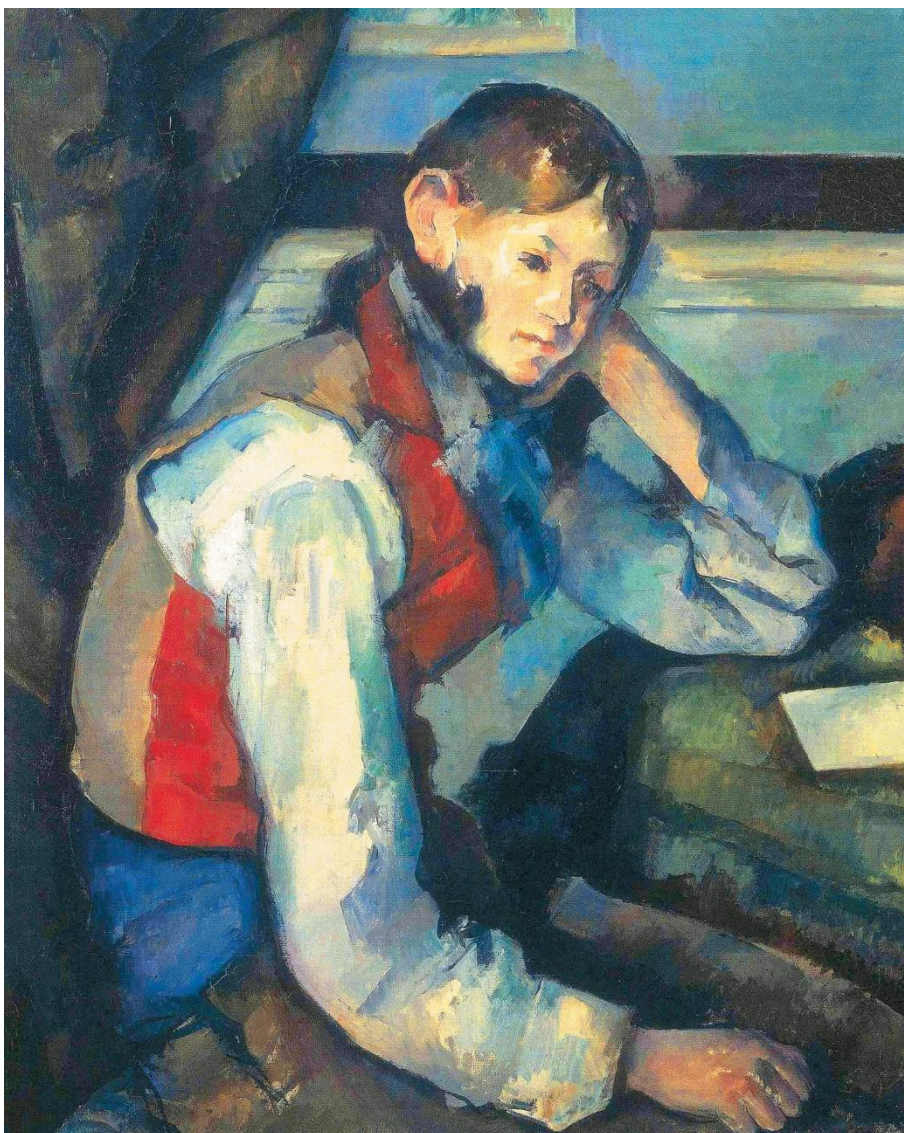
Θα ήταν πιο ευτυχισμένο σε ένα λιβάδι με λουλούδια να τρέχει και να παίζει ανέμελο; Η Βία που ασκείται είναι παρόμοια στην παιδική ψυχή με εκείνη της μικρής προσφυγοπούλας;

Το παιδί με τη σβούρα – Πανταζής



Όλη η δύναμη της εξπρεσιονιστικής εικαστικής αποτύπωσης φυλακισμένη σε μια μικρή σβούρα. Κι αυτή κλεισμένη στα χέρια ενός μικρού παιδιού που την κρατάει σαν θησαυρό, το θησαυρό του. Το μόνο που ξέρουμε για αυτήν είναι ότι είναι κίτρινη και καταλήγει σε ένα σκοινάκι που κρέμεται. Δε μοιράζεται άλλες πληροφορίες μαζί μας. Είναι δική του, κατάδική του. Την κοιτάει και χαμογελάει αμυδρά. Είναι βέβαιο ότι μπορεί να κάνουν συντροφιά ώρες, μέρες και χρόνια. Και εκείνο να χαίρεται κάθε φορά, μέχρι να μεγαλώσει και να αρχίσει να λησμονά, όπως όλοι μας, την απλότητα μιας ευτυχισμένης στιγμής, μέσα από τη βία μιας κοινωνίας σκληρής. Ακόμα και τότε όμως όταν θα την βλέπει θα χαμογελά.

Το αγόρι με το κόκκινο γιλέκο – Π. Σεζάν



Κάθε Χριστούγεννα και Πάσχα τα δώρα. Καινούρια και για αυτό πολύτιμα. Λίγα και για αυτό πολύτιμα. Σε μάθαιναν να περιμένεις. Να περιμένεις μέχρι τις επόμενες γιορτές. Και μετά ξεχνούσες και να περιμένεις και απλά ευχαριστιόσουν ότι είχες.

Έτσι και το αγόρι με το κόκκινο γιλέκο. Όλη του η φορεσιά αυτό το γιλέκο. Όλα τα λοιπά χρώματα επαναλαμβανόμενα και η μόνη χρωματική διαφορά στο γιλέκο. Κόκκινο, το χρώμα της χαράς και του πάθους. Αν ξεντυνόταν και έβγαζε το κόκκινο γιλέκο, θα ρεΐς θα είχες έναν πίνακα σαν όλους τους άλλους.

Θα μπορούσε άραγε να χαρίσει το γιλέκο που αγαπάει; Σε ποιον και γιατί; Ή μήπως και χωρίς λόγο;

Ίκαρος - Δάφνη



Ναι, ο Ίκαρος παράκουσε τη συμβουλή του πατέρα του, του Δαίδαλου να πετάξει ψηλά.

Έλιωσε το κερί των φτερών και το παλικάρι έπεσε και σκοτώθηκε.

Διχαζόμαστε μπροστά σ' αυτό τον πίνακα. Δεν ξέρουμε ποια απόφαση να βγάλουμε. Και βέβαια πρέπει ν' ακούμε τους γονείς μας. Αν όμως η επιθυμία μας να γνωρίσουμε τον κόσμο είναι πιο δυνατή?

Το αιώνιο πρόβλημα !

**Συνεργασία και παιχνίδι
Παιδιά που παίζουν στην παραλία – Μ. Κάσατ**



Ήρεμη θάλασσα, ήρεμα παιδάκια. Σχεδόν ίδια ντυμένα, με σχεδόν ίδια παιχνιδάκια. Μόνη επανάσταση η έλλειψη καπέλου στο κεφαλάκι του ενός. Είμαστε όλοι ένας. Καμία ένταση μεταξύ τους. Θαρρείς δεν προηγήθηκαν κανόνες από τους μεγάλους που δεν φαίνονται πουθενά. Γνωρίζουν άραγε πως οι πολλοί αγώνες ασκούν βία στις ψυχές των παιδιών; Τα παιδιά ακολούθησαν την ηρεμία της φύσης και παίζουν με προσήλωση και δίχως σημάδια ανταγωνισμού. Το καθένα προσηλωμένο στο δικό του έργο.

**Ο άνθρωπος στη φύση
Το ψάθινο καπέλο –
Νικόλαος Λύτρας**



Φωτεινό κίτρινο χρώμα που σε αναγκάζει να μην αναρωτιέσαι για τον ήλιο σε ένα πίνακα ολόφωτο. Δεν τον βλέπεις μα υπάρχει παντού. Όλα γύρω καλοκαιρινά, ανοιχτόχρωμα και γεμάτα χαρά.
Και πάνω από το κεφάλι ενός παιδιού ένα τεράστιο ψάθινο καπέλο, προστατευτικό και συντροφικό για μια μεσημεριανή βόλτα.
Το πρόσωπο χωρίς καμιά σύσπαση που να υπονοεί ένταση ή δυσθυμία. Όλα απλά και αποδεκτά, όπως έπρεπε να είναι όλη η ζωή μας.

Κορίτσι που κεντάει - Περβολαράκης



Τα χρώματα της φύσης συντροφεύουν το κοριτσάκι που ολομόναχο στη φύση κεντάει. Δεν χρειάζεται άλλη συντροφιά.

Χρώμα με χρώμα.

Φύση με κέντημα.

Δημιουργία με δημιουργία.

Ευχαρίστηση με ικανοποίηση χωρίς κανείς να της ασκεί βία.

Σκυμμένο με αγάπη πάνω από το πανάκι της θα το γεμίσει χρώματα και σχέδια.

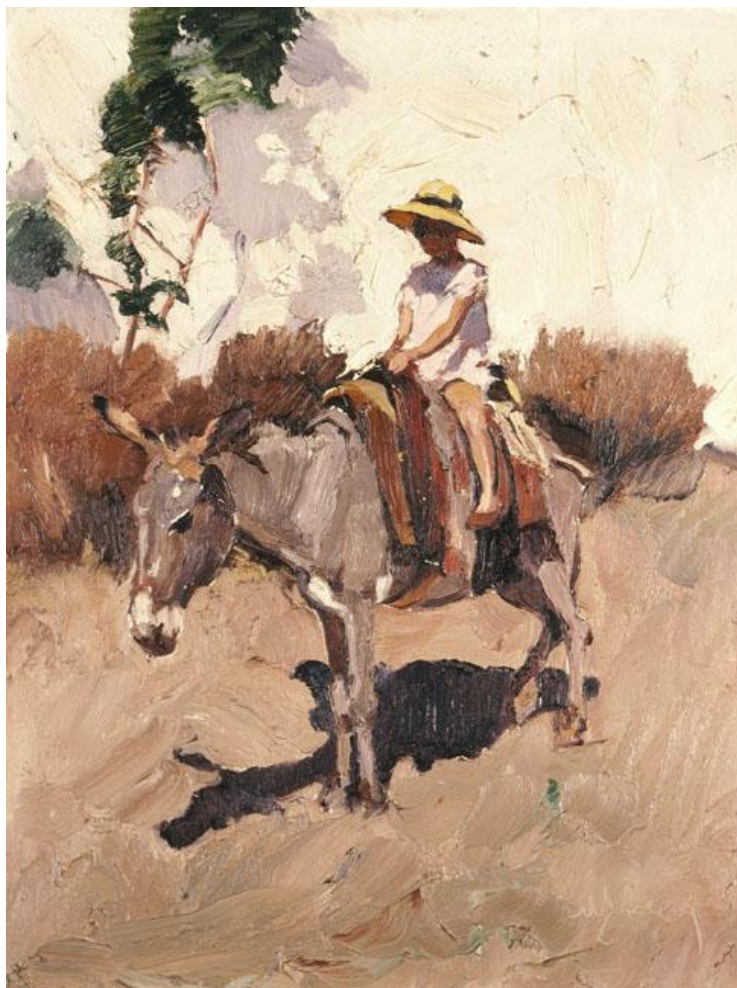
Θα περάσει από το τίποτα στο κάτι και αυτό θα ναι δικό της κατόρθωμα.

**Κοριτσάκι στην κούλουρη –
Π. Λεμπέσης**



Ένα κοριτσάκι σε αρμονία με το περιβάλλον του. Απαλά χρώματα στα ρούχα του, μέσα και έξω από το χώρο του. Κάθεται ξυπόλητο στην πόρτα του σπιτιού του εξασφαλίζοντας τον καλύτερο δυνατό φυσικό φωτισμό για να κεντήσει. Δίπλα του ένα τσίγκινο πιατάκι με χάντρες. Μόνο αυτό χρειάζεται και την κλωστή του. Ότι βρίσκεται μακριά της απλά αγνοφαινεται. Μόνο η ίδια και το κέντημά της ενδιαφέρουν το ζωγράφο. Ηρεμία και απλότητα. Οποιαδήποτε χειρονακτική δουλειά σε αναγκάζει να εστιάζεις σε ένα σημείο και ελευθερώνει το μυαλό από σκέψεις και από τις οδηγίες των μεγάλων. Σε ξεκουράζει και σου δίνει τη χαρά της δημιουργικότητας.

**Ο άνθρωπος στη φύση μαζί με τα ζώα – Το γαϊδουράκι –
Νικόλαος Λύτρας**



Το γαϊδουράκι σκυφτό και ήσυχο θαρρείς και μετράει με προσοχή τα βήματά του για να μην κινδυνέψει το παιδάκι.

Παιδί και ζώο σε αρμονία. Ο ένας μαθαίνει από τον άλλον. Συνεργασία και προσφορά.

Μια μυστική συμφωνία αγάπης. Ισοτιμία σχέσης και απουσία εξουσίας. Ο καλύτερος ίσως τρόπος για βιωματική εμπειρία προσφοράς και συναισθηματικής ανταλλαγής.

Η απουσία των λόγων αναπληρώνεται με την παρουσία των πράξεων.

Κοπέλα στο παράθυρο - Άβλιχος



Μια κοπέλα αγναντεύει από το παράθυρο, φορώντας ένα λευκό φόρεμα με μελί φωτοσκιάσεις και κόκκινη κορδέλα στο λαιμό και κρατάει στην αγκαλιά της ένα ολόλευκο σκυλάκι με τις ίδιες φωτοσκιασμένες πινελιές. Το κόκκινο λουλούδι των μαλλιών μάδησε από τον αέρα και τα πέταλα μπλέκονται στα μαλλιά της και αιωρούνται στο δωμάτιο.

Τι όμορφο πάντρεμα του προσώπου και του χώρου.

Τα μαλλιά της κοπέλας είναι η μοναδική απόδειξη του ανέμου και δεν χρειάζεται άλλη. Κι όμως διακρίνουμε μια ψυχική κόπωση, μια ανησυχία στο πρόσωπό της.

Αν ο άνεμος την μεταμόρφωνε θα γινότανε λουλούδι και θα γλίτωνε από τα βάσανα και τα αδιέξοδα των νέων της εποχής μας;

Πάουλο, ο γιος του Πικάσο σαν αρλεκίνος – Π. Πικάσο



Δυο εκφραστικά μαύρα παιδικά μάτια στο φόντο μιας ταξιδιάρικης φωτοσκίασης που υποχρεώνει την πολυθρόνα να «εξαϋλώνεται», ταξιδεύοντας την κι αυτή στο χώρο. Την ταξιδεύει μέχρι να συναντήσει τη μεταμόρφωση του παιδιού και ακόμα και τότε το ταξίδι της δεν σταματάει. Το παιδί εκλύοντας έναν από τους πολλούς εαυτούς του και υποδυόμενο έναν από τους ρόλους του ντύνεται αρλεκίνος και κάθεται με σταυρωμένα χέρια σχεδόν σαν να το υποχρέωσε η δασκάλα του στη σχολική τάξη.

Υπάρχουν πολλοί ειρηνικοί τρόποι να εκφράσεις τις βαθύτερες ακόμα και τις απωθημένες επιθυμίες σου.

Ένας αρκετά εντυπωσιακός, η μεταμόρφωση, που τις Αποκριές τη χαίρονται όλα τα παιδιά, πλούσια και φτωχά.

Προσωπογραφία παιδιού –
Ν. Λύτρας



Ολόλευκα ρούχα και η μπάλα δίπλα από το παιδάκι μόνη απόδειξη ότι ετοιμάζεται να παίξει και όχι να πάει γιορτινή επίσκεψη.

Τα πάντα τακτοποιημένα και μοναδικές παρουσίες στο χώρο, το παιδί, ένα ραβδάκι και η μπάλα του.

Από τον υπόλοιπο χώρο η πόρτα φαίνεται μόνο και αυτή ακόμα σε χρωματική συγγένεια με τον γαλάζιο τοίχο ώστε να μην απομακρύνει τη ματιά μας από την έκφραση του παιδιού. Ίδια εγγύτητα και στο χρώμα του χαλιού και των παπουτσιών του παιδιού.

Το παιδάκι σαν να μη σκέφτεται τίποτα άλλο εκτός από το παιχνίδι του.

Τίποτα δεν απασχολεί το μυαλό του. Τίποτα δεν το αποσπά από το έργο του.

Δε χρειάζεται πολλά παιχνίδια. Και με μια μπάλα κάνει γιορτή.

Πολλά παιδιά έχουν πολλά παιχνίδια που στη συνέχεια τα βαριούνται.

Μόνη σύντροφος κάθε παιδιού: η μπάλα.

**Αγόρι που διαβάζει –
Θάλεια Φλωρά Καραβία**



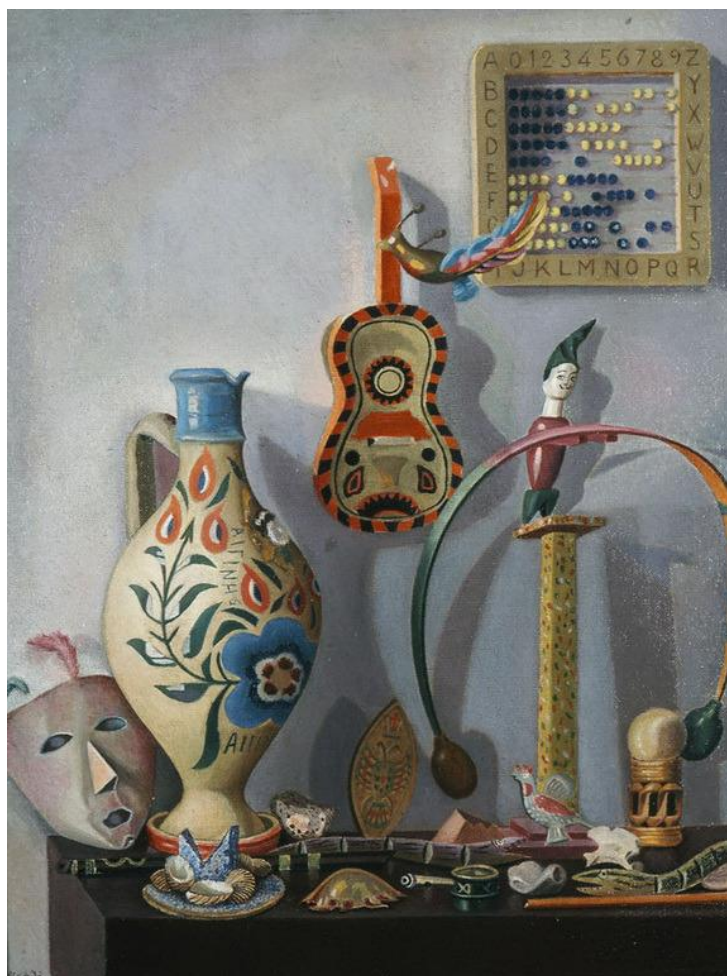
Φωτεινά και ζεστά μάτια. Αμυδρό χαμόγελο. Το αγόρι φοράει τα «καλά» του ρούχα και διαβάζει. Είναι ντυμένο στα ολόλευκα. Η στιγμή του διαβάσματος είναι γιορτή ή τουλάχιστον έτσι έπρεπε να είναι.

Η συντροφιά ενός βιβλίου είναι πολύτιμη και η ώρα του ταξιδιού μέσα από τις σελίδες του αναντικατάστατη.

Η αγάπη των βιβλίων δε συμπορεύεται με την αγριότητα της βίας και την άσκηση εξουσίας. Απαλύνεται η ψυχή και χαμογελούνε τα μάτια.

Ομορφαίνουν τα χρώματα και αφυπνίζεται η ελευθερία. Ρωτήστε ένα από τα παιδιά που ασκούν βία: «Ποιο βιβλίο διαβάσατε τελευταία;» Όλα θα σας απαντήσουν: «Κανένα!!!»

Λαϊκά παιχνίδια – Χατζηκυριάκος Γκίκας



Απλά παραδοσιακά παιχνίδια, καμωμένα από πηλό, ξύλο, πανιά ή και κάλτσες. Τα υλικά ευτελή, φτηνά και όλα χωρίς χρήματα, δωρεάν χορηγία από τη φύση και τον περιβάλλοντα χώρο. Άπλωνες τα χέρια σου και τα έβρισκες, αρκεί να τα μετάλλαζες με φαντασία και επινοητικότητα.

Το «στοίχημα» ήταν η αλλαγή και η μεταμόρφωσή τους. Και η αλλαγή ήταν διαρκής με τα ίδια υλικά και ανάλογα με τις επιλογές των στιγμών και της παρέας.

Όποιος έκανε την καλύτερη κατασκευή κέρδιζε το θαυμασμό των υπολοίπων.

Τα ακριβά παιχνίδια ήταν άγνωστα και δεν τα επιζητούσε κανείς. Οι κατασκευαστές ήταν ξένοι και πάντα υπήρχε ο φόβος της καταστροφής και του άγνωστου. Όταν η Μπάρμπι έδωξε κάθε ίχνος καλού γούστου και ύμνησε το νεοπλουτισμό, ήρθε ο Γκίκας να μας μιλήσει για απλά πράγματα, για τη συμφιλίωση και τη χαρά του παιχνιδιού.

Γύρω γύρω όλοι –
Συμεών Σαββίδης



Λευκές και ανοιχτόχρωμες μαργαρίτες σε ένα κυκλικό χορό ανθίσματος. Παιδάκια με τα χεράκια ενωμένα έτοιμα να παραδοθούν στο χορό και στο τραγούδι.

Βρίσκονται στο κέντρο ενός σκουρόχρωμου τοπίου που είναι εντελώς αδιάφορο στον παρατηρητή, αφού τα ίδια είναι γεμάτα φως.

Ακόμα και όσα βρίσκονται εκτός κύκλου κινούνται απαλά προς την ένωσή τους με τους άλλους, χωρίς διεκδικητικότητα αλλά με το αίτημα του «ανήκειν». Γνωρίζουμε ότι κανένα από αυτά τα παιδιά δε θα χτυπήσει το άλλο.

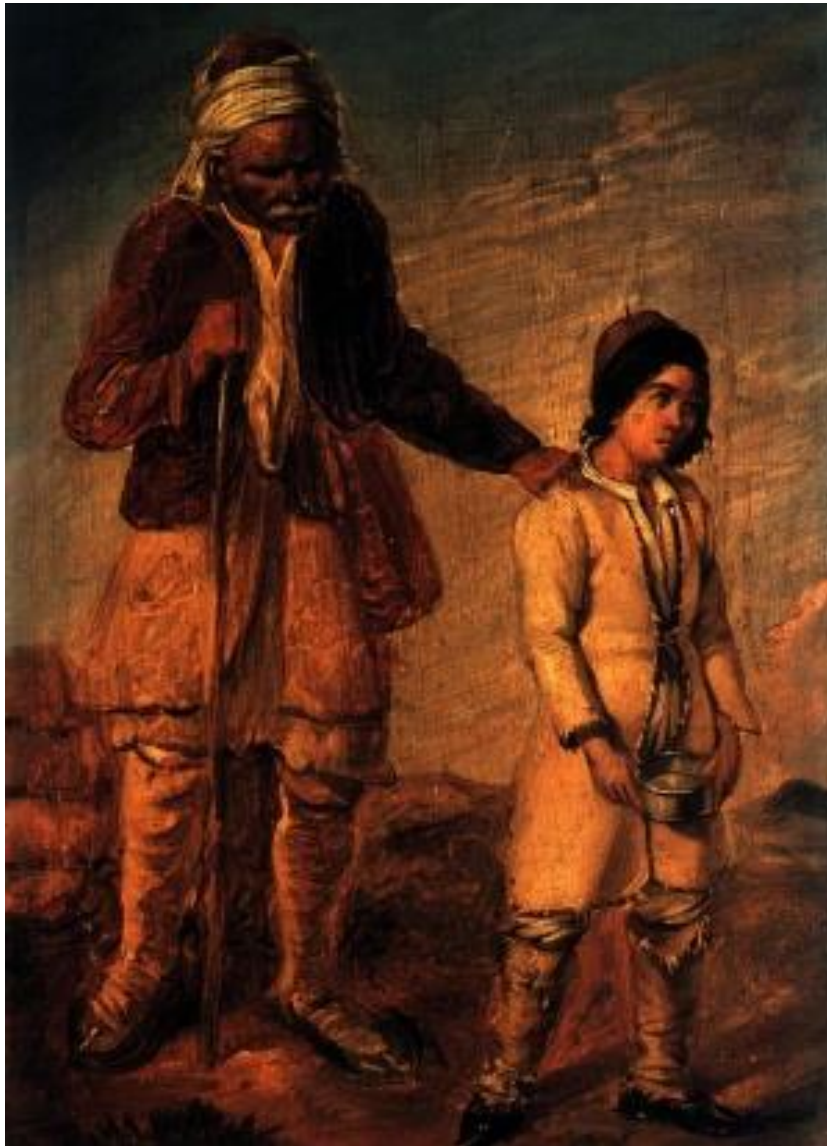
Ο ζωγράφος μας το επιβάλλει με τα χρώματά του. Είναι μια στάση ζωής.

**Τα τρία παιδιά –
Περικλής Πανταζής**



Όμορφα παιδάκια, με ροδαλά μάγουλα και παχουλά χεράκια που κρατάνε παιχνίδια και λουλούδια. Στέκονται πολύ κοντά το ένα στο άλλο, σχεδόν αγκαλιά, σαν ένα πρόσωπο και όχι τρία.
Η εγγύτητα και η ζεστασιά είναι φανερές στα πρόσωπά τους. Τίποτα δεν τα χωρίζει, τίποτα δεν σταματάει το παιχνίδι τους. Δε μαλώνουν, δεν παλεύουν. Είναι γεννημένα να μοιραστούν τη χαρά και την αγάπη.

Παιδί οδηγεί τυφλό αγωνιστή – Διονύσιος Τσόκος



Παρέδωσε το φως του στην ελευθερία της πατρίδας και της επόμενης γενιάς και η επόμενη γενιά έγινε τα μάτια του.

Ο αγωνιστής του 21, τυφλός και φτωχός παραδίδεται σε ένα μικρό παιδάκι που τον οδηγεί. Δεν τον κρατάει από το χέρι. Μόνο εκείνος ακουμπάει απαλά το παιδί στον ώμο.

Το παιδί βοηθιέται από μια μικρή λάμπα για να φέγγει, αλλά πιο δυνατά φέγγουν τα μάτια της ψυχής του, για να μπορεί να οδηγεί και τους άλλους.

Θα έπρεπε όλα τα σχολεία να επεξεργαστούν αυτόν τον πίνακα στις 25 Μαρτίου.

Ώρα μελέτης - Χιρόκο Σασάκι

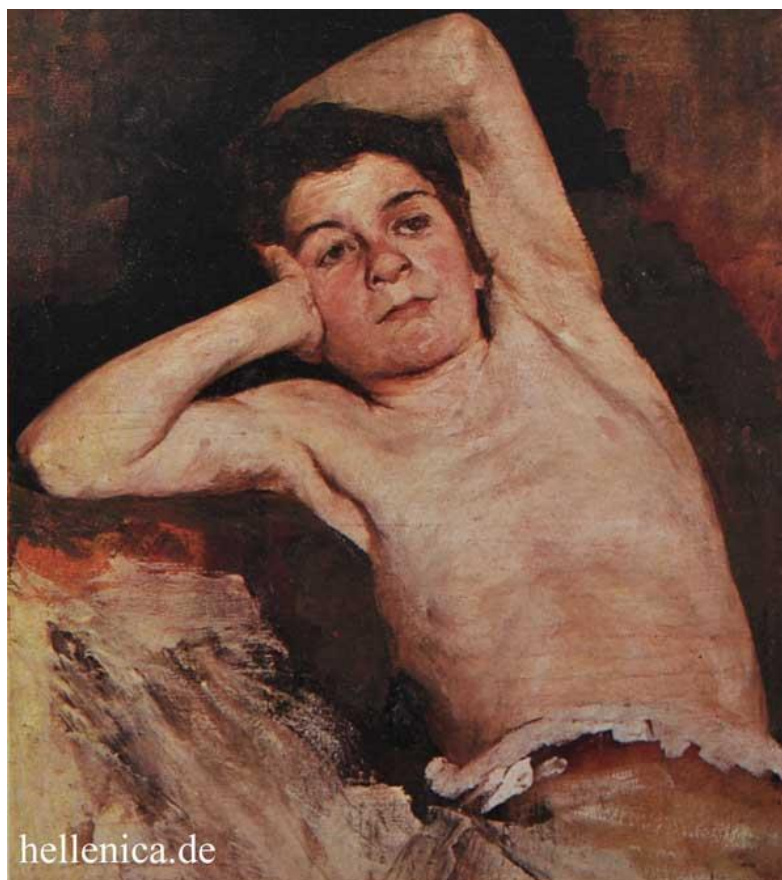


Όταν απεργούν εργάζονται. Φοράνε ένα μαύρο περιβραχιόνιο. Όταν έχουν κοντά τους παιχνίδια μελετούν.

Μη φοβάστε. Δεν είναι ελληνάκια. Παιδάκια από την Ιαπωνία είναι.

Η αίσθηση του καθήκοντος είναι επιταγή της ομαδικότητας και γαλουχούνται βαθιά με αυτήν. Κάποιες φορές αντιπαλεύεται τη δική μας ατομικότητα.

Το χαμίνι –
Πολυχρόνης Λεμπέσης



Αμούστακο και μυώδες. Μεγαλωμένο στο δρόμο, χωρίς φροντίδα και θαλπωρή. Έτοιμο για όλα, τα καλά και τα κακά. Και η επιλογή, απλά μια τυχειότητα μέσα στο χρόνο.

Ένας αφανής βιοπαλαιστής.

Ένας αντλήρωας, ένας καθημερινός άνθρωπος, όπως τόσοι άλλοι.

Ενσαρκώνει ένα έντονο αίσθημα αδικίας με ένα μεγάλο γιατί να φωλιάζει στις ψυχές μας, αλλά να μην ξεστομίζεται σαν να μην υπάρχει πια λόγος. Σαν να είμαστε βέβαιοι ότι τίποτα δεν θα αλλάξει και αν το πούμε. Αν όμως το βροντοφωνάξουμε όλοι μαζί;

Κούκου - Γύζης



Παιχνίδια τριών γενιών. Γιαγιά, μαμά και κόρες. Η μητέρα κεντάει, μάλλον για την ενίσχυση του οικογενειακού εισοδήματος, η γιαγιά προσέχει τα παιδιά και κάνει δουλειές σπιτιού. Είναι άλλωστε φανερό από την πετσέτα που κρέμεται από το χέρι της.

Πάντα όμως υπάρχει ώρα για διασκέδαση και παιχνίδι. Το πιο διασκεδαστικό παιχνίδι των παιδιών που τα κάνει να ξεκαρδίζονται στα γέλια: Κούκου! Κρύβεσαι και μετά εμφανίζεσαι φωνάζοντας Κούκου! Απλό και σύντομο. Παίζεται οπουδήποτε και με οποιονδήποτε. Συμμετέχουν και τα δυο παιδάκια, μια και το μεγαλύτερο ψάχνει να βρει τη μαμά του που κρύβεται από το μικρότερο παιδάκι. Η γιαγιά φαίνεται πολύ ευχαριστημένη από το παιχνιδιάρικο διάλειμμα. Άλλωστε τα παιχνίδια αυτά δεν κρατάνε πολλή ώρα γιατί ο καθένας γυρνάει στη δουλειά του. Είναι μόνο διαλείμματα.

Ευχάριστα, μικρά, οικογενειακά διαλείμματα.

Οι αρραβώνες των παιδιών - Γύζης



Η νύφη ντυμένη στα λευκά και ο γαμπρός με παραδοσιακή, γιορτινή φορεσιά. Τα προικιά μαζεμένα σε μια γωνιά, ρούχα και τσετζερέδες, απαραίτητα για το μελλοντικό νοικοκυριό.

Ο παπάς ευλογεί τους αρραβώνες και οι γονείς και οι συγγενείς παρόντες και σύμφωνοι με το χαρμόσυνο γεγονός.

Τα παιχνίδια του φωτός της «Σχολής του Μονάχου» εστιάζονται στα πρόσωπα των αρραβωνιασμένων, τα κεντρικά πρόσωπα της γιορτινής ημέρας.

Μοναδικό παράδοξο η ηλικία των παιδιών. Είναι σχεδόν μωρά. Η ανάγκη της συνέχισης του έθνους οδηγούσε σε μικροπαντρέματα για να εξασφαλιστεί το ομόγλωσσο και το ομόθρησκο της ελληνικότητας. Ακόμα και τα μωρά αυτά φαίνεται να έχουν κατανοήσει το ρόλο τους και τη σοβαρότητα της στιγμής. Η νύφη πιο σεμνή, όπως επιβάλλουν οι παραδόσεις είναι χαμηλοβλεπούσα και όλοι οι συγγενείς χαρούμενοι και ευτυχισμένοι.

Η επιβολή δεν σχετίζεται πάντα με τη βία.

**Φυγή μετά την καταστροφή –
Ν. Γύζης**



Νύχτα, σκοτάδια, βράχια και φυγή. Η μητέρα ντυμένη στα μαύρα ψάχνει να βρει δρόμο σωτηρίας για κείνη και το παιδί της. Τα λιγοστά τους υπάρχοντα μέσα σε μικρά πρόχειρα σακούλια. Πόση ζωή χωράει εκεί; Μπορεί και ολόκληρη.

Ο δρόμος όσο πιο δύσβατος τόσο πιο ασφαλής.

Στον κατάμαυρο ουρανό υπάρχει ένα μικρό ξέφωτο, λουσμένο στο γαλάζιο.

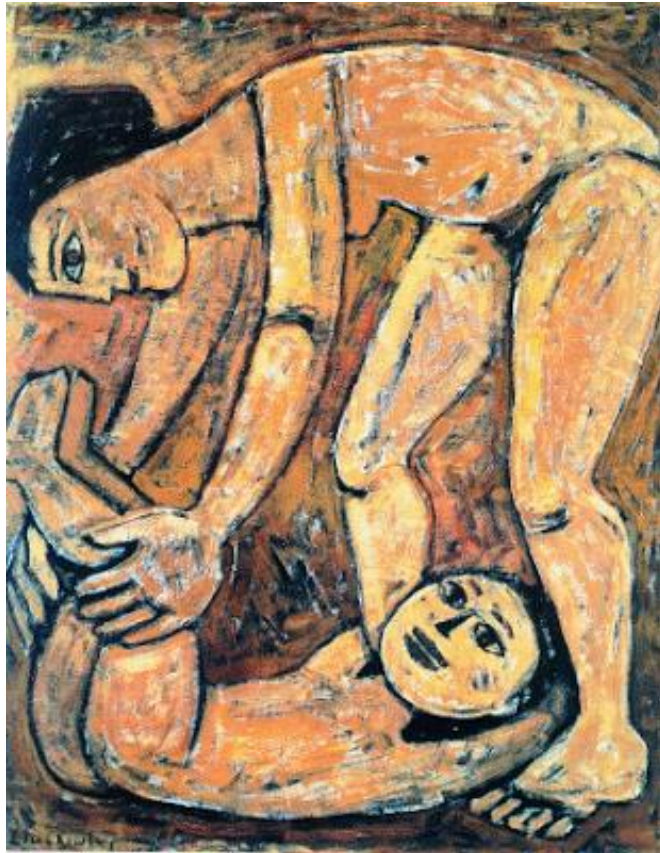
Ίσως υπάρχει δρόμος σωτηρίας, ακόμα και μέσα στην απόλυτη βία μιας καταστροφής.

Μητέρα, παιδί – Ρέγκος



Μια απόλυτη αγκαλιά. Θυμίζει την εικόνα της βρεφοκρατούσας Παναγιάς. Χέρι με χέρι, μάγουλο με μάγουλο, σώμα με σώμα, αγκαλιά με αγκαλιά. Σε απαλές αποχρώσεις του κόκκινου ντυμένα και τα δυο σώματα, έτσι που να δυσκολεύεσαι να τα ξεχωρίσεις. Είναι άλλωστε ένα, βιώνοντας την απόλυτη αγάπη, την ιδανική ένωση. Τίποτα δε διαρρηγνύει αυτή τη σχέση. Τίποτα δεν χωράει ανάμεσα γιατί κανείς δεν αναπληρώνει το παντοτινό της χαρακτήρα. Όταν είναι τόσο σφιχταγκαλιασμένοι η μητέρα και το παιδί της, όταν μοιράζονται τέτοια απόλυτη αγάπη πώς το παιδί να μην διδαχθεί την ομορφιά των συναισθημάτων και πού να χωρέσει η βία;

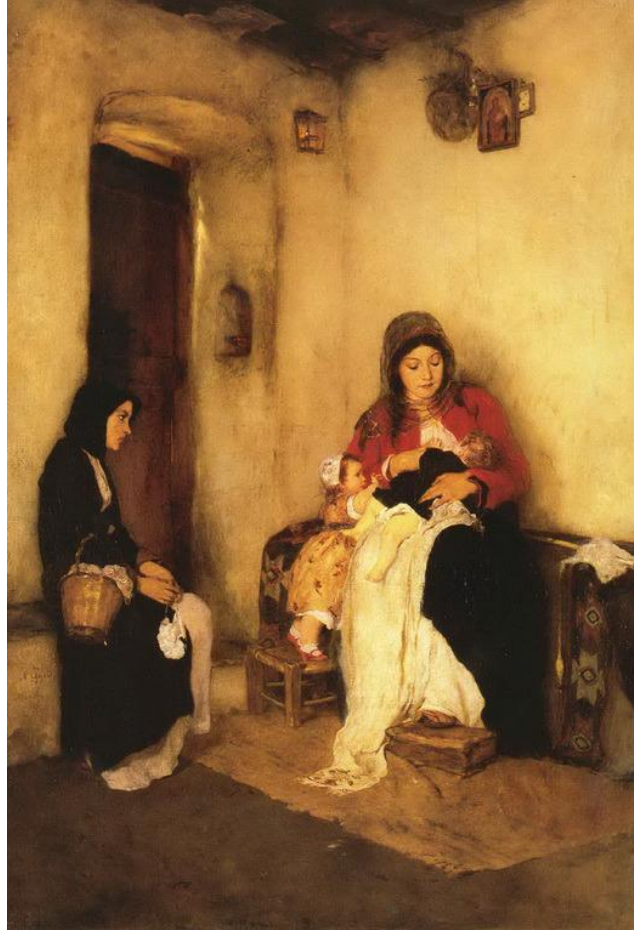
**Μάνα που παίζει με το παιδί της –
Γ. Σικελιώτης**



Οι μορφές θυμίζουν τα πρόσωπα των παλιών αναγνωστικών των παιδικών μας χρόνων. Το παιχνίδι μάνας και παιδιού είναι ευχάριστο και το παιδί χαμογελά. Τα χέρια της μητέρας είναι μεγάλα, ειδικά τα δάχτυλά της στα σημεία που ακουμπάει το παιδί, δηλωτικά της ισχυρής επίδρασής της στην ανατροφή και την ψυχοσύνθεση του παιδιού της. Τίποτα δεν μπορεί να αντικαταστήσει την παρουσία της. Η απουσία της είναι από μόνη της μια βίαιη πράξη.

Θεματική 2η
Γυναίκα και τέχνη και βία

Η ψυχομάννα – Νικόλαος Γύζης



Το σπιτάκι φτωχικό, ζεστό, ατμοσφαιρικό και όμορφο. Η ψυχομάννα κι αυτή όμορφη και ροδαλή, μ' ένα υπέροχο κόκκινο ζακετάκι. Το μικρό κοριτσάκι που παρακολουθεί το θηλασμό φοράει ένα εμπριμέ, λουλουδιαστό περιποιημένο φορεματάκι με φουφουλίτσα και πλεκτό ολόλευκο καπελάκι. Μικρή λεπτομέρεια τα ολόλευκα καλτσάκια και τα κόκκινα παπουτσάκια του. Η μετάβαση του 19ου αιώνα από το θρησκευτικό δέος στην γλύκα της καθημερινότητας γίνεται το βασικό υπόβαθρο της ηθογραφίας του Γύζη και των υπολοίπων. Οι συγγένειες μανάδων και παιδιών δηλώνονται μέσω των χρωμάτων. Η μητέρα που έφερε το μωρό της στη μητέρα – τροφό φοράει μαύρα ρούχα και στα μαύρα έχει ντύσει και το μωρό της. Αν και η ίδια δείχνει καχεκτική και ταλαιπωρημένη το μωρό απαλλάσσεται από το βάρος της θλίψης με τα ξανθά του μαλλάκια και το ολόλευκο σεντονάκι που βρίσκεται ολόγυρά του. Μαζί της έφερε και αλλαξιά για την περίπτωση που λερωθεί από το γάλα του. Όλη η διαδικασία πλήρης και η ίδια σε ρόλο δευτεραγωνίστριας. Η ανταλλαγή είναι φανερή, από μάννα σε μάννα, από μάννα σε παιδί, από άνθρωπο σε άνθρωπο. Και η προσφορά αυτή δεν έχει αντιπροσφορά παρά μόνο μέσω της αγάπης. Πάντα τα προβλήματα βρίσκουν λύση μέσω της αγάπης.

**Γυναίκα με ομπρέλα –
Γιώργος Μπουζιάνης**



Ούτε ο Όμηρος είχε περιγράψει με λεπτομέρειες την ωραία Ελένη.
Και στη γυναίκα που κρατάει ομπρέλα τα χαρακτηριστικά του προσώπου δεν είναι ευδιάκριτα, αφήνοντας περιθώριο για τις δικές μας «σημειώσεις».
Με σαφήνεια το ντύσιμο της γυναίκας δηλώνει την εποχή και τη χρησιμότητα της ομπρέλας για την προστασία από τον ήλιο.
Κινείται μέσα στον κόσμο και υποθέτουμε με ευχάριστη, καλοκαιρινή διάθεση.
Μόνο η προστασία της γυναίκας είναι σκουρόχρωμη, σε βαθύ γαλάζιο για να ξεχωρίζει από τα λοιπά απαλά χρώματα της ίδιας της γυναίκας.
Πάντα χρειαζόμαστε μια προστατευτική ομπρέλα για τις δυσκολίες που θα προκύψουν.

**Κυρία στην εξοχή –
Θεόδωρος Ράλλης**



Απαλά χρώματα, γαλάζιο και ρόδινο, λουλούδια και δέντρα, εξοχή και περίπατος, ηρεμία και ένωση με την απόλυτη ομορφιά της φύσης.

Ο μαγικός και ανεξήγητος τρόπος που ισορροπείς όταν βρίσκεσαι ανάμεσα στη φύση.

Ο ήχος από τα λικνίσματα των δέντρων στο αεράκι, το θρόισμα από τα λουλούδια, τα κελαηδήματα των πουλιών, ο παφλασμός των κυμάτων για τους θαλασσινούς.

Όλα συνηγορούν ότι υπάρχει Θεός και βρίσκεται μέσα μας. Εκείνη η στιγμή που τον συναντάμε είναι η στιγμή της ένωσής μας με το σύμπαν.

**Το πριν και το μετά μιας συνεργασίας
Η κοπέλα με τη ρόκα και το αδράχτι – Γ. Ιακωβίδης**



Η ελληνική υφαντική περισσότερο από κάθε είδος της λαϊκής μας τέχνης φανερώνει το καλό γούστο των γυναικών εκείνης της εποχής, που χωρίς να τις διδάξει κανείς έφτιαχναν έργα τέχνης.

Καλοντυμένη η νεαρή κοπέλα με προϊόντα αργαλειού εκφράζει με το βλέμμα της όλη την υπομονή και την καρτερικότητα που χρειάζεται η υφαντική, η ρόκα και το αδράχτι για την παραγωγή του νήματος.

Οποιαδήποτε ασχολία με χειρονακτικές ασχολίες βοηθάει στην ησυχία της ψυχής και στην εγκαρτέρηση.

Μητρική στοργή – Γ.Ιακωβίδης



Το βλέμμα της προσηλωμένο στο παιδί της και ολόκληρη η ύπαρξή της το ίδιο. Ένα μικρό λακάκι στο μάγουλό της με μια απαλή χρωματική διαφορά και το μειδίαμα στα χείλη της σηματοδοτούν το χαμόγελό της.

Το χέρι της αγκαλιάζει ολόκληρο το σωματάκι του παιδιού και το κεφαλάκι του βρίσκει τρυφερό μαξιλαράκι σ' αυτό.

Δε χρειάζεται να παρατηρήσουμε το προσωπάκι του μωρού γιατί το μαντεύουμε με ευκολία.

Το πρόσωπο της μητέρας φωτίζεται από ένα πλουμιστό μαντήλι σε ζεστά χρώματα και η ψυχή της από το χαμόγελο του παιδιού της.

Οι δυο φίλες - Γιάννης Μόραλης



Δωρικές, αυστηρές φιγούρες τόσο όμοιες, σχεδόν συγγενείς.
Δίπλα τους εργαλεία για «ανδρικές» εργασίες.
Ένα ταιριαστό ζευγάρι σε μαύρο και κόκκινο χρώμα σε απόσταση εγγύτητας
που πιστοποιεί την ύπαρξη στενής σχέσης.
Οι φίλοι. Ένα ατέλειωτο κεφάλαιο στις ζωές των ανθρώπων που επιζητούν την
αγάπη και την αυτογνωσία. Γιατί ο καλύτερος καθρέφτης του ίδιου σου του
εαυτού είναι απλά ο διπλανός σου. Και όσο βαθύτερα έχεις μάθει να κοιτάς
μέσα του τόσο καλύτερα γνωρίζεις τον εαυτό σου.

Γυναίκα στη βρύση –
Θεόδωρος Ράλλης



Δροσερά νιάτα, δροσερό νερό και η τελευταία πινελιά δροσιάς τα φύλλα του πλάτανου.

Το νερό φέρνει πάντα συναισθήματα γλύκας.

Στον πίνακα απλώνεται μια τρυφεράδα μοναδική. Η κοπέλα σκύβει να πάρει νερό.

Κυριαρχεί το αγαπημένο χρώμα του Ράλλη, το καφέ.

Η κοπέλα σαν να μιλά στο νερό, σαν να ζητά τη δροσιά του.

Ένας πίνακας ευδαιμονίας και μια συνομιλία δροσιάς ανάμεσα στα νιάτα και στο γάργαρο νερό.

Εποποιία της Πίνδου- Έκτωρ Δούκας



Η προσφορά στον κοινό αγώνα. Οι γυναίκες κουβαλούν όπλα και τρόφιμα στους στρατιώτες μας στο πόλεμο του σαράντα στις βουνοκορφές της Πίνδου. Όλοι αφιερωμένοι στο ίδιο ιδανικό, όλοι προσηλωμένοι στον ίδιο στόχο. Μια ιδιόρρυθμη συνεργασία, προσφορά και συμπαράσταση σε κάποιους που ούτε γνωρίζεις και πιθανόν ούτε θα γνωρίσεις ποτέ σου.

Ίσως για αυτό και τόσο μεγαλειώδης.

Μια μάχη που δίνεται χωρίς ορατό εχθρό, χωρίς να χρειαστεί ποτέ να αντικρίσεις τον αντίπαλο. Κι όμως μια μάχη με τόσο πάθος, με τόση αυταπάρνηση. Μια μάχη μέχρι εσχάτων.

Η άρρωστη - Γύζης



Η άρρωστη μικρή κοιμάται κάτω από τα εικονίσματα. Ο Θεός είναι η μόνη παρηγοριά των καθημερινών ανθρώπων της εποχής. Οι γιατροί και η επιστήμη, ξένα πεδία αναφοράς και οικονομικά μη προσεγγίσιμα. Η μικρή είναι κάτωχρη και καταβεβλημένη και η μητρική φιγούρα ακίνητη δίπλα της, απόλυτα θεραπευτική για όλες τις αρρώστιες. Όσο βαρύτερη η ασθένεια τόσο ισχυρότερη η ανάγκη της παρουσίας της. Οι ώρες πρέπει να είναι ατελείωτες και το πλεκτό βοηθάει να περνάνε, χωρίς όμως να ανακουφίζει τη μητέρα που κοιτάει με φανερή ανησυχία το παιδί της. Πλέκει και προσεύχεται. Προσεύχεται και πλέκει.

Πόσες φορές η βία είναι παρούσα με την απουσία της;

Θεματική 3η
Άνδρας και τέχνη και βία

Ο μανάβης – Μ.Ζαβιτσιάνος



Πραματευτής με μαναβικά, πλανόδιος. Μαγαζάκι του το πεζοδρόμιο και η πραμάτειά του λιγοστή, χωράει όλη κι όλη σε ένα καλαθάκι. Ντομάτες, σταφύλια, πεπόνια. Δίπλα τους κι ένα μικρό τεφτέρι με ένα μολυβάκι για τους λογαριασμούς.

Παράγει για να ζήσει και πουλάει για να συμπληρώσει το πενιχρό του εισόδημα.

Μεγάλης ήδη ηλικίας και αναγκάζεται να δουλεύει ακόμα.

Το ντύσιμό του φτωχικό και το πρόσωπό του αυλακωμένο από βαθιές ρυτίδες.

Κάποιοι άνθρωποι δεν ξαποσταίνουν ποτέ.

Ο Γαλατάς – Νικηφόρος Λύτρας



Ο γαλατάς, ένα απλό πρόσωπο της καθημερινότητας τότε, τα αλλοτινά χρόνια. Ο άνθρωπος που φρόντιζε για μας πριν ακόμα ξυπνήσουμε. Πόρτα – πόρτα, κατώφλι – κατώφλι.

Στο τέλος της ημέρας η ξεκούρασή του έρχεται μέσα από τη μουσική του και το μαντολίνο του.

Έχει ξεπουλήσει, η καρδάρα είναι άδεια. Η ημέρα απέδωσε καλά. Μπορεί να διασκεδάσει και να χαρεί.

Έτσι απλά όπως εργάζεται και ζει. Έτσι απλά διασκεδάζει κιόλας. Δε χρειάζεται τίποτα περισσότερο από την καλή του διάθεση και στήνει γλεντάκι μόνος του.

Η ψυχή του ευχαριστιέται και η επόμενη ημέρα τον περιμένει να την ζήσει, απλά και όμορφα.

Απλή και όμορφη είναι και η ίδια η ζωή.

**Παράξενη Εποχή και αλλόκοτες συνεργασίες
Η χώρα της αφθονίας / ευδαιμονίας - Μπέργκελ**



Προμήθειες φαγητών, μαγειρεμένες παντού.

Στο τραπέζι και στο χώμα. Στα στομάχια των φαγωμένων υπέρ του δέοντος ανθρώπων που ναρκώθηκαν και δεν ευχαριστήθηκαν τη στιγμή.

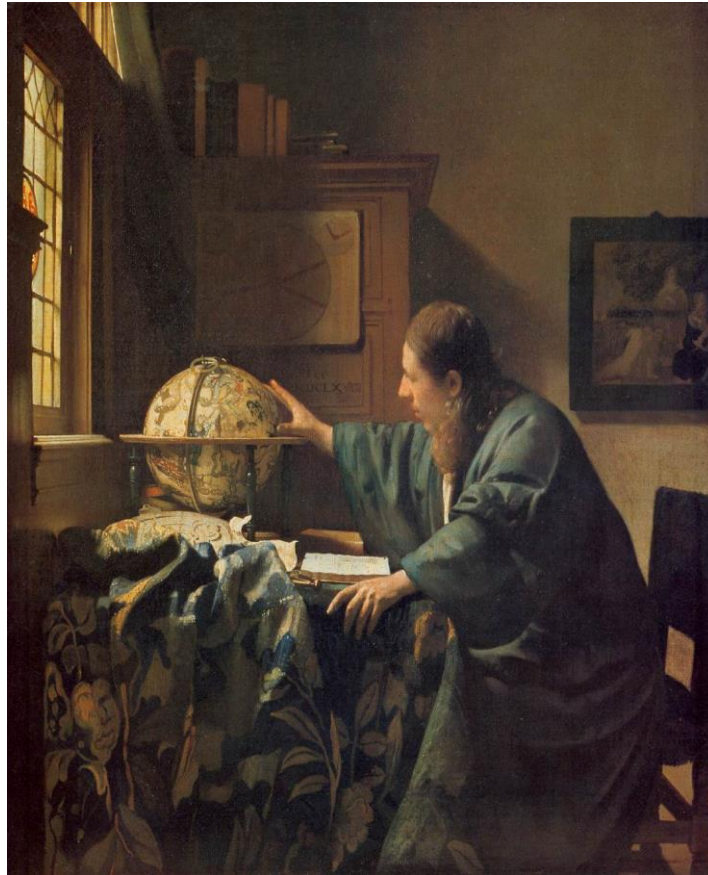
Αναρωτιέται κανείς αν περιττεύει η ποσότητα ή προβληματίζει η έλλειψη ευχαρίστησης. Πόσο κοντά στην υπερκατανάλωση βρίσκεται άραγε η κατάθλιψη της σύγχρονης κοινωνίας;

Όταν δεν περιμένεις τίποτα γιατί απλά έχεις τα πάντα; Ή τουλάχιστον έτσι νομίζεις. Όταν απομακρύνεσαι εύκολα από τα μεγάλα και τα σημαντικά;

Οι αρχαίοι το είχαν πει πιο απλά. Παν μέτρον άριστον..

Εμείς γιατί να προσθέσουμε κάτι σ' αυτό;

Ο αστρονόμος - Vermeer



Όλη προσοχή του επιστήμονα στραμμένη στη γη, στο όργανο παρατήρησης, έρευνας και μελέτης. Και το γραφείο της μελέτης του τοποθετημένο κοντά στο φως στο παράθυρο.

Δίπλα του βιβλία και χάρτες. Και μπροστά του τετράδια για τις σημειώσεις του. Τα ρούχα του σε χρώματα απαλά και ίσως αδιάφορα. Τίποτα άλλο δεν έχει σημασία παρά μόνο η επιστήμη. Η μελέτη, η έρευνα, η ανακάλυψη.

Το νέο, η δημιουργία του ενός από το μηδέν.

Όλη προσοχή του επιστήμονα στραμμένη στη γη, στο όργανο παρατήρησης, έρευνας και μελέτης. Και το γραφείο της μελέτης του τοποθετημένο κοντά στο φως στο παράθυρο.

Δίπλα του βιβλία και χάρτες. Και μπροστά του τετράδια για τις σημειώσεις του. Τα ρούχα του σε χρώματα απαλά και ίσως αδιάφορα. Τίποτα άλλο δεν έχει σημασία παρά μόνο η επιστήμη. Η μελέτη, η έρευνα, η ανακάλυψη.

Το νέο, η δημιουργία του ενός από το μηδέν.

**Νέος σημαιοφόρος –
Αλέκος Φασιανός**



Πολλά στοιχεία ελληνικότητας συγκεντρωμένα στον πίνακα αυτό.

Η ελληνική Σημαία, ένα απλό σπιτάκι και φτερά αγγέλου, φορεμένα στην πλάτη.

Η ταυτότητά μας είναι αυτή ακριβώς και είναι χρήσιμη η συμφιλίωση μαζί της. Κάθε ομάδα πρέπει να γνωρίζει και να αποδέχεται τον βαθύτερο εαυτό της για να ευτυχεί. Κάθε άτομο μπορεί να ευτυχήσει όταν η ομάδα του ευτυχεί.

Η ευτυχία του ενός και η μοναχική του πορεία είναι ασύμβατες με τη δυστυχία των πολλών.

Οι άνθρωποι ευτυχούν όταν ανήκουν και έχουν ρίζες και ρίζες έχουν μόνο όταν γνωρίζουν από πού προέρχονται.



Είναι όλα απολύτως τετραγωνισμένα. Η φορεσιά, το σώμα, το καπέλο, η στήλη, οι κάλτσες, τα παπούτσια, το περιβραχιόνιο, το μουστάκι, η ζώνη με το όπλο.

Όλα σε απόλυτη τάξη. Όπως και η στρατιωτική λογική, οι νόμοι και κανόνες που την διέπουν.

Τι παράξενο! Αυτή η απόλυτη τάξη, η παντελής απουσία οποιασδήποτε αταξίας ή έστω μη τάξης δεν δημιουργεί κανένα συναίσθημα αρμονίας.

Μα η στιγμή είναι ιερή, είναι στιγμή απόδοσης φόρου τιμής σε μαχόμενους για την πατρίδα και αυτό προέχει.

Η πατρίδα τιμάει τους ήρωές της και κάποιες φορές τους δημιουργεί.

Κύριος που διαβάζει εφημερίδα – Α. Βαρούχας

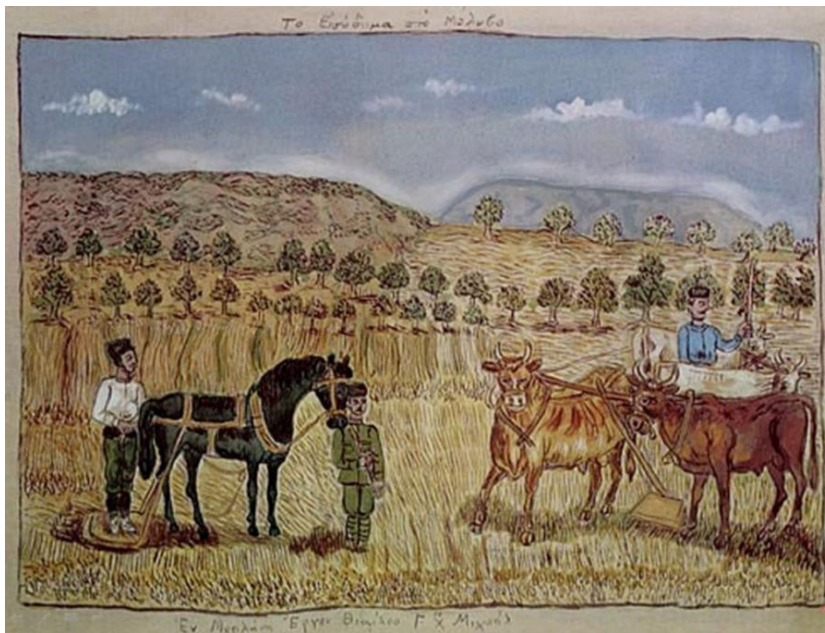


Σε ένα αριστοκρατικό και ευκατάστατο σπίτι ο κύριος του σπιτιού ενημερώνεται από την εφημερίδα για τα νέα του κόσμου.

Η ενημέρωση αποτελεί, λένε, είναι καθήκον κάθε συνειδητού πολίτη.

Μα τα ερωτήματα είναι πολλά. Ποιος επιλέγει την πληροφορία που θα μας μεταδώσει; Γιατί επιλέγει αυτήν την πληροφορία ανάμεσα στις άλλες; Γιατί αυτήν και όχι τις άλλες; Ποιος αξιολογεί τις πληροφορίες που μας μεταδίδει; Η ενημέρωση πόσο κοντά βρίσκεται στη χειραγωγήση; Πόση λανθάνουσα βία υποκρύπτεται μέσα σε μια τέτοια κίνηση;

Το εισόδημα στο Μόλυβο – Θεόφιλος Χατζημιχαήλ



Τα ζώα κι ο άνθρωπος πλάι-πλάι, δίνουν κουράγιο ένας στον άλλο, για να τελειώσει ο θερισμός.

Σαν να συνομιλούν με αγάπη.

Ο άνθρωπος δεν χτυπά τα ζώα. Κι αυτά μένουν ακίνητα μέσα στο λιοπύρι, για να τον βοηθήσουν.

Όλοι αφοσιωμένοι στο ίδιο έργο, όλοι αποφασισμένοι να το επιτελέσουν για να ζήσουν από τη μάνα – γη.

Σιμώνουν ο ένας με τον άλλον σε ένα διάλογο συνεργασίας και αγάπης, σε ένα μοτίβο εργασίας και ζωής.

Ποιμένες της Χειμάρας - Θεόφιλος Χατζημιχαήλ



Μουσική, άνθρωποι, ζώα και φύση.

Μακρύτερα τα σπίτια και το χωριό. Κοντινότερα το ρυάκι και τα δέντρα.

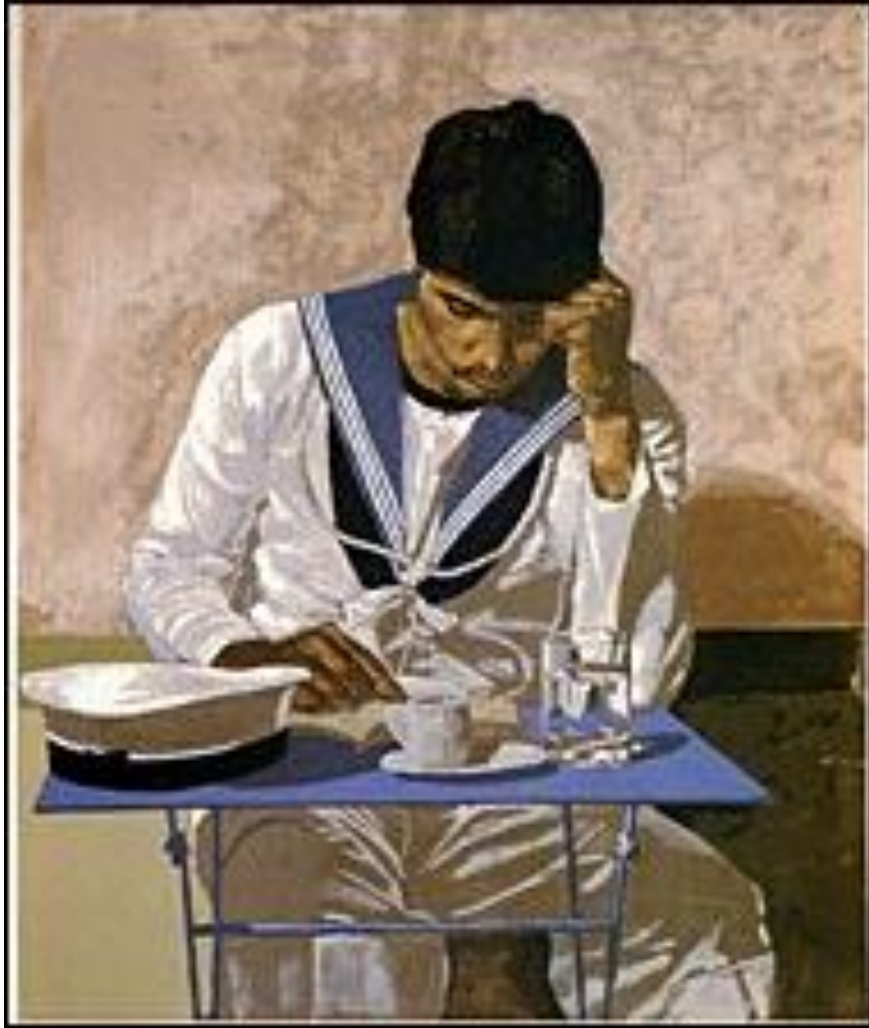
Στιγμές χαλάρωσης και ηρεμίας.

Η συντροφικότητα ανθρώπων, ανθρώπων και ζώων, ανθρώπων, ζώων και φύσης είναι ολοφάνερη.

Αποτελούν μια ομάδα και μοιράζονται την ίδια ευχαρίστηση και την ίδια ηρεμία.

Ωρες δουλειάς, ώρες σιωπής, ώρες συντροφικότητας. Και πάντα όλοι μαζί.

Ο ναύτης – Γ. Τσαρούχης



Άσπρο και μπλε, όπως ο ουρανός και η θάλασσα. Καφεδάκι και ένα ποτήρι νερό.

Για την αναμονή πάντα συντροφιά ένα βιβλίο.

Ώρες αναμονής και περισυλλογής.

Ο ναύτης κρατάει με το χέρι του το κεφάλι του, βουτηγμένος στις σελίδες και τις ιστορίες του βιβλίου.

Φαίνεται παραδομένος στο βιβλίο αυτό και στις σελίδες του.

Η ώρα περνάει όμορφα με ένα βιβλίο και η ζωή απαντά σε ερωτήματα, ανείπωτα πολλές φορές.

Θεματική 4η
Άνδρες και Γυναίκες - Συνεργασία

Λιτότητα και υγεία
Το τραπέζι της Καθαράς Δευτέρας –
Σπύρος Βασιλείου



Ανάμνηση της Σοφίας Γιαλουράκη

«Λογαριάζω τυχερό τον εαυτό μου που μια Καθαρή Δευτέρα βρέθηκα από την Αλεξάνδρεια στην Αθήνα.

Έτσι έμαθα για την καταπληκτική συνήθεια του Βασιλείου, την Καθαρή Δευτέρα να έχει ανοιχτό το σπίτι του σε όποιον ήθελε να πάει. Βρέθηκα λοιπόν στο σπίτι του ζωγράφου! Τι αρχοντιά! Τι ανοιχτή καρδιά! Αξέχαστη θα μου μείνει εκείνη η μέρα. Άνθρωποι άγνωστοι μεταξύ τους δίνανε ευχές ο ένας στον άλλο μ' ένα ποτήρι κρασί στο χέρι».

Κάλεσμά προς όλους και με αιτία αλλά και χωρίς. Άλλωστε η αιτία είναι μόνο η πρόφαση.

Το Θεωρείο - Renoir (1874)



Μια όμορφη κυρία με λουλούδια στα μαλλιά, στο μπούστο και στη μέση της. Χρυσό βραχιόλι και λευκά γάντια. Δαντέλες και μετάξια και ένα ζευγάρι κιάλια στα χέρια της. Άλλο ένα βρίσκεται στα χέρια του συνοδού της. Είναι φανερό ότι βρίσκονται στο θέατρο, στο χώρο του θεωρείου και παρακολουθούν θεατρική παράσταση. Τιμούν την ιερότητα της στιγμής με την επισημότητα της εμφάνισής τους.

Υποδέχονται την τέχνη με σεβασμό διαχωρίζοντας τις στιγμές και τους χώρους. Η τέχνη είναι γιορτή και η γιορτή απαιτεί προετοιμασία.

Οικογένεια του κυρίου Πάτρισον από το Σικάγο - Θεόφιλος Χατζημιχαήλ



Ο πίνακας αυτός του Θεόφιλου συνταιριασμένος με το έθιμο των κόκκινων αυγών μάς γεμίζει συμπόνια όταν αυτά γίνονται σε ξένη γη.

Ολόκληρη η Ελλάδα έχει κλειστεί σ' αυτό το δωμάτιο.

Ο ζωγράφος ζωγράφισε την νοσταλγία αυτής της οικογένειας με χρώματα απαλά.

Η Ξενιτιά τις μέρες των γιορτών είναι βαριές. Παρόλα αυτά στο σπίτι επικρατεί μια ηρεμία. Τα παιδιά δεν παλεύουν. Συμμετέχουν σιωπηλά. Οι κουλούρες με τα κόκκινα αυγά βρίσκονται κι αυτές πάνω στο τραπέζι σιωπηλές, εκεί μακριά στο Σικάγο.

Επιστροφή από το πανηγύρι της Πεντέλης – Νικηφόρος Λύτρας



Η ηθογραφική αποτύπωση του Νικηφόρου Λύτρα στο αποκορύφωμά της με σκουροκόκκινα, λευκά, μαύρα και καφέ χρώματα απενοχοποιεί την κατάσταση των ανθρώπων της υπαίθρου στην μεταπολεμική Ελλάδα. Μια όμορφη οικογένεια με τα παιδάκια της, τα ζώα της, τη μουσική και το κέφι της.

Η χαρά της οικογένειας εξακολουθεί και μετά το πανηγύρι. Οι άνθρωποι αυτοί ζουν το σήμερα και όχι το χθες ή το αύριο. Εμείς δεν τα καταφέρνουμε γιατί μας λείπει η συνείδηση η πολύτιμη της στιγμής.

Μάζεμα ελαιών - Θεόφιλος



Η Τέχνη του Θεόφιλου απευθύνεται στην ευαισθησία και την δημιουργικότητα των παιδιών και είναι αρκετά προσιτός δρόμος για την επαφή τους με ανάλογα έργα.

Τα έργα του έχουν και τη δροσιά και την «παιδική» αγνή ματιά.

Μπορεί το λιομάζωμα να είναι μια καθαρά γεωργική εργασία των ενηλίκων. Μα ακριβώς αυτό πετυχαίνει η Τέχνη. Έχει πόρτες και παράθυρα ανοιχτά σε όλους, μικρούς και μεγάλους.

Οι μικροί μετουσιώνονται τις ζωές των ενηλίκων και γίνονται κοινωνοί του καθημερινού μόχθου που απαιτείται για την επιβίωση. Είναι πρόδηλη η αξία της ομαδικότητας και της συνεργασίας την οποία κοινωνούν.

Οικογενειακή προσωπογραφία – Νικόλαος Ξυδιάς



Μια πενταμελής οικογένεια με τον πατέρα στο φωτεινότερο πλάνο με την μικρή κόρη αγκαλιά, ντυμένη στα ολόλευκα. Με κόκκινο φόρεμα και σε φωτεινή ακτίνα και η μεγαλύτερη κόρη της οικογένειας, ενώ ο γιος σε πρώτο πλάνο αλλά με απαλότερα και πιο σκούρα χρώματα. Η μητέρα όρθια σε αντίθεση με όλη την υπόλοιπη οικογένεια και με χρωματισμούς παρεμφερείς με τον γιο της. Ο πατέρας καλοντυμένος και με φανερή ικανοποίηση στο πρόσωπό του.

Το μεγαλύτερο δημιούργημά του είναι η οικογένειά του και καταθέτει με την έκφρασή του την πλήρη ευδαιμονία του όταν βρίσκεται κοντά της.

Μια πενταμελής οικογένεια με τον πατέρα στο φωτεινότερο πλάνο με την μικρή κόρη αγκαλιά, ντυμένη στα ολόλευκα. Με κόκκινο φόρεμα και σε φωτεινή ακτίνα και η μεγαλύτερη κόρη της οικογένειας, ενώ ο γιος σε πρώτο πλάνο αλλά με απαλότερα και πιο σκούρα χρώματα. Η μητέρα όρθια σε αντίθεση με όλη την υπόλοιπη οικογένεια και με χρωματισμούς παρεμφερείς με τον γιο της. Ο πατέρας καλοντυμένος και με φανερή ικανοποίηση στο πρόσωπό του.

Το μεγαλύτερο δημιούργημά του είναι η οικογένειά του και καταθέτει με την έκφρασή του την πλήρη ευδαιμονία του όταν βρίσκεται κοντά της.

Μέγα αρτοποιείον - Θεόφιλος



Άλλος στα ζύγια, άλλος στο ζύωμα και άλλος στο φούρνισμα και στην εξυπηρέτηση του πελάτη.

Όλες οι εργασίες φανερές, με τη φωτιά να καίει, όλα τα είδη τακτοποιημένα σε απόλυτη σειρά.

Ο ναργιλές με το καφεδάκι στη γωνιά για την ώρα της ξεκούρασης.

Είναι έκδηλη η αγάπη για το χώρο και τη δουλειά τους. Όλοι φοράνε τις λευκές στολές τους, που σαν θεατρικό ένδυμα τους εισάγουν στο ρόλο. Ακόμα και πάνω από το φούρνο που καίει τα πλακάκια είναι πλουμιστά και ομοιόμορφα τοποθετημένα.

Χωράει βία σε μια τέτοια αδιασάλευτη τάξη;

Η έκθεση – Γ.Γουναρόπουλος



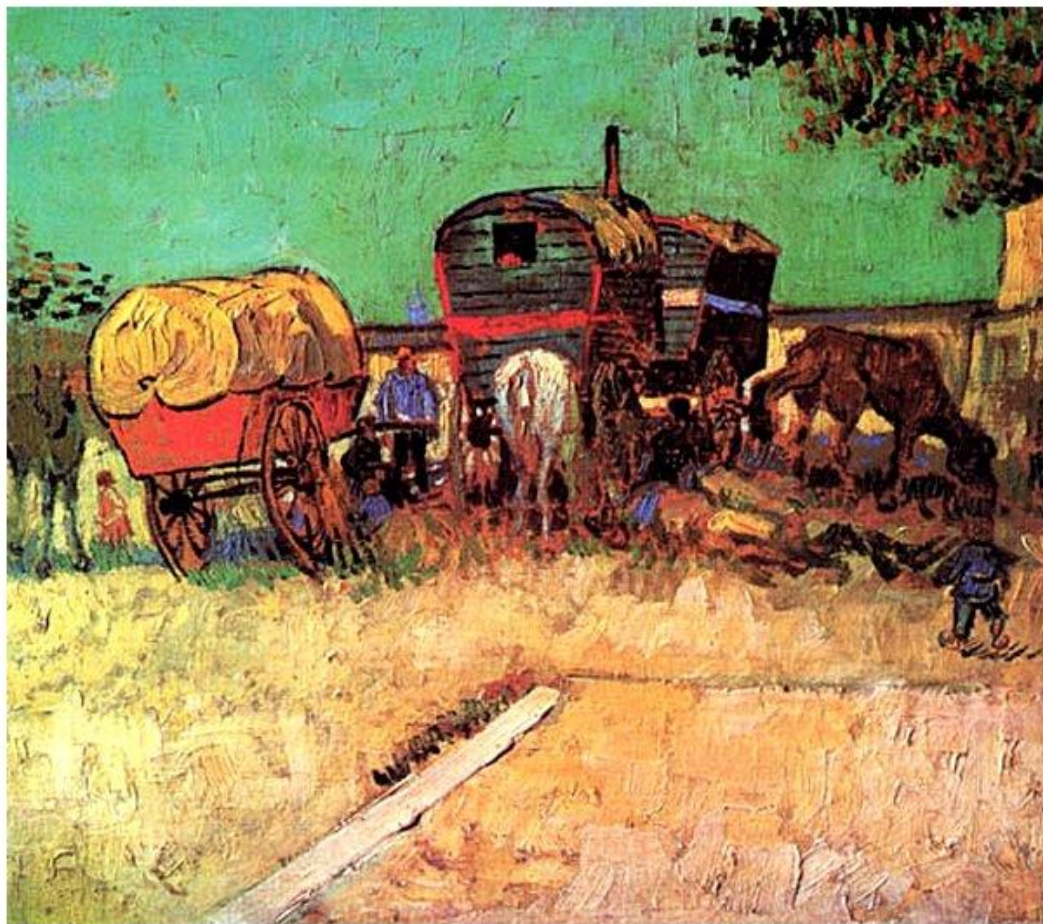
Επαφή με την τέχνη και σεβασμός στο διπλανό μας.

Όλοι οι παρευρισκόμενοι φροντίζουν να αποκτούν μια οπτική γωνία θέασης του έργου χωρίς να αποκόβουν το οπτικό πεδίο του διπλανού τους.

Άλλος πολύ κοντά, άλλος μακρύτερα, άλλος καθιστός και άλλος όρθιος, άλλος σκυφτός και άλλος κοιτώντας πίσω από την πλάτη του μπροστινού του, διαγωνίως.

Όλοι έχουν βρει το δικό τους δρόμο θέασης που συναντιέται και διασταυρώνεται ίσως με τους υπόλοιπους εξασφαλίζοντας την επαφή του καθενός τους με την τέχνη.

Καταυλισμός τσιγγάνων με τροχόσπιτα – Βαν Γκόγκ



Διαφορετικότητα και ελευθερία.

Πέρα και έξω από κοινωνικούς κανόνες. Πέρα και έξω από νόρμες.

Όπου γη και πατρίς. Όπου χώμα και σπίτι. Όπου αέρας και ανάσα.

Και από την άλλη μεριά του ποταμιού εμείς, οι λοιποί. Και κάθε φορά να προσπαθούμε να φορέσουμε τα κουστούμια μας στους τσιγγάνους αλλά αυτοί να μην χωράνε. Και τότε να προσπαθούμε ακόμα περισσότερο, γιατί εμείς κατέχουμε την αλήθεια, τη μόνη και πραγματική.

Αν όμως μαθαίναμε να ακούμε, να κατανοούμε και να αποδεχόμαστε; Αν ήταν δυνατόν καθένας να γινόταν δεκτός μέσα στην πραγματικότητά του; Αν αγαπούσαμε τους ανθρώπους με τις αδυναμίες τους και τα λάθη τους; Μήπως τότε υπήρχε ελπίδα να αποδεχθούμε τον ίδιο μας τον εαυτό;

Θεματική 5η

Άτομα της τρίτης ηλικίας

Συνεργασία και Τρίτη ηλικία Οι καλαθοπλέχτες – Ζαΐρης



Ίδιοι χρωματισμοί περιβάλλοντος και ρούχων, εγγύτητα, αρμονία κινήσεων, συνέχιση του έργου του ενός από τον άλλον.

Ανδρόγυννο. Έζησαν μαζί όλη τους τη ζωή και εργάζονται ακόμα και στα βαθιά τους γεράματα με καρτερικότητα.

Όπως όλα τα ζευγάρια ψυχής μοιάζουν μεταξύ τους, οι μορφές τους γίνονται μία και με δυσκολία ξεχωρίζεις τον έναν από τον άλλον.

Ίδια πνοή, ίδια μοίρα, ίδιο κουράγιο, παράλληλες ζωές.

Αιχμάλωτος - Γύζης



Δράστης του επεισοδίου ένας ζωηρός κερατοφόρος, καλών προθέσεων υποθέτουμε, κάπρος που έριξε τη σκάλα κι έτσι ο γέροντας απέμεινε πάνω στο δέντρο. Φωνάζει για βοήθεια στα διπλανά σπίτια, στους γείτονες.

Μια κραυγή αγωνίας. Είμαστε σίγουροι πως κάποιος από όλους τους γείτονες θα τον συνδράμει. Πόσες φορές άλλωστε θα χρειαστεί τη βοήθεια των διπλανών του στην ηλικία που βρίσκεται!

Δεν θα γελάσουν, δεν θα τον κοροϊδέσουν που σε τέτοια ηλικία σκαρφάλωσε στο δέντρο.

Στην εποχή μας ο σεβασμός προς τους γέροντες έχει χαθεί.

Και είναι τόσο λυπηρό!

Προσωπογραφία Υδραίας – Πίτζε



Η γεροντική της ηλικία αποδίδεται από τον ζωγράφο με λαμπρότητα. Οι ρυτίδες κάτω από τα μάτια και στα χέρια της φανερώνουν την πείρα της στη ζωή και το βλέμμα της δείχνει μια μεγάλη καλοσύνη.

Αυστηρή, λιτή σχεδόν δωρική μορφή σε ασπρόμαυρο φόντο, με έκδηλη τη γλυκύτητα των χαρακτηριστικών της.

Δεν θα μπορούσες ποτέ να μαλώσεις μ' αυτή τη γυναίκα. Κάποτε ρώτησαν τον μεγάλο ζωγράφο Νταλί τι είναι η πείρα, κι εκείνος απάντησε: «Η πείρα μοιάζει με τον ήλιο, ωριμάζει τους καρπούς, αλλά μαραίνει τα λουλούδια».

Θεματική 6η
Έργα τέχνης με διάφορα θέματα

Αρμονία και διαδοχή – Χρόνος
Οι τέσσερις εποχές- Γ. Τσαρούχης



Αρμονία και διαδοχή. Όλες οι εποχές με τη σειρά διαβαίνουν στο χρόνο η μία μετά την άλλη σε μια αέναη πορεία. Καθεμία με τα αρώματα και τα χρώματά της, καθεμία με τα δώρα και τα προϊόντα της, καθεμία σε μια μητρική επαφή και σχέση με τη μάνα γη.

Αρμονία στη διαδοχή, αρμονία στη διάρκεια, συνέπεια στα αναλλοίωτα χαρακτηριστικά στο πέρασμα των εκατομμυρίων χρόνων.

Διδασκαλία αισθήσεων, διδασκαλία ζωής μέσα από τις αισθήσεις.

Η άγρα των άρκτων - Θεόφιλος



Τα τελευταία χρόνια γίνηκαν κινήσεις από κυβερνήσεις και ιδιώτες για να μη σκοτώνουν τις αρκούδες αφού είναι είδος που εξαφανίζεται.

Οι γυναίκες προτιμούν πια τις συνθετικές γούνες και αποφεύγουν τις αυθεντικές. Οι πάγοι λιώνουν πια και αλλοιώνεται το κλίμα της γης. Τα ζώα των πάγων κινδυνεύουν να εξαφανιστούν.

Ο ευαίσθητος Θεόφιλος συνέλαβε τον πόνο αυτών των ζώων που τόσο άκαρδα σκοτώνονται για τη γούνα τους.

Κήπος και φωτιά – Αλέξης Ακριθάκης



Ομορφιά και καταστροφή.

Τα δάση και η μεγάλη απειλή της πυρκαγιάς.

Αποκαΐδια, μεγάλες κόκκινες φλόγες και αποσύνθεση.

Ο πίνακας είναι ζωγραφισμένος με έντονα χρώματα σε μια προσπάθεια αφύπνισης και επαγρύπνησης των ανθρώπων.

Ο καλλιτέχνης εκτιμά ότι ο τρόμος του μαύρου χρώματος δεν είναι βοηθητικός στην καταγραφή των συνεπειών στη συνείδηση των ανθρώπων.

Ο πίνακάς του απευθύνεται κυρίως σε παιδιά, στο ρόλο της ελπίδας του αύριο.

Επικοινωνία
Το τηλέφωνο – Φανουράκης



Ένα μπουκάλι, πιθανόν με ποτό; Ένα ταξιδιάρικο πουλάκι. Μια φωτογραφία με ανάμνηση του προσώπου που απεικονίζει.

Κι ένα μέσο για να παντρευτούν τα αντικείμενα και να ζωντανέψουν. Ένα τηλέφωνο, για να ακούσεις τη φωνή του ανθρώπου που αγαπάς, να φυλακίσεις την σκέψη του στη γραμμή, να εγκλωβίσεις τη μορφή του στα ηχοκύματα.

Να νοιώσεις όσο μπορείς και όταν δεν μπορείς άλλο να νοιώσεις ακόμα περισσότερο.

Ρόδια – Γ. Ιακωβίδης



Ηθογραφία και νεκρή φύση. Ρόδια πράσινα στη διαδικασία ωρίμανσης, ρόδια κόκκινα έτοιμα για φάγωμα.

Ένα τραπέζι γεμάτο ρόδια. Το πιο εύκολο από όλα να απλώσεις το χέρι σου και να τα αρπάξεις, χωρίς δεύτερη σκέψη.

Δε χρειάζονται μαχαίρια και πιρούνια, ούτε τραπεζομάντιλα και πιάτα.

Ρόδι σημαίνει φύση και φύση σημαίνει ρόδι. Η σκέψη ζωγραφίζει ένα παιδάκι με ένα ρόδι στο χέρι να κινείται στους αγρούς τρώγοντας και τραγουδώντας.

Η αρμονία των σφαιρών – Σαλβατόρ Νταλί



Η μεγαλοφυΐα του Σαλβατόρ Νταλί.

Η αντιγραφή, η επανάληψη και η τοποθέτηση του αντίγραφου σε διαφοροποιημένο χρωματικό φόντο.

Ίδιο φόντο με καραβάκι στο βάθος του ορίζοντα σε ανατολή ή δύση, σε καλοκαιρία ή κακοκαιρία.

Και ο χαιρετισμός στη φύση με διάθεση επικοινωνίας και την εξαπόλυση σφαιρών, ίδιες ταξιδιάρικα πουλιά.

Ο άνθρωπος αγκαλιάζει τη φύση και την χαιρετά σεβόμενος την αρμονία της.

Γκουέρνικα – Π. Πικάσο



Το πιο χαρακτηριστικό έργο στην μελέτη μας «Η Τέχνη ενάντια στη βία».
Τον πίνακα εμπνεύστηκε ο Πικάσο από τον βομβαρδισμό της ισπανικής πόλης Γκερνίκα, στις 26 Απριλίου 1937. Η Ισπανική Κυβέρνηση του ανέθεσε να ζωγραφίσει ένα έργο για το περίπτερο της χώρας στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού. Ο Πικάσο συγκλονισμένος από την καταστροφή αποφάσισε να εκφράσει τον αποτροπιασμό του μέσω της Τέχνης του και ζωγραφίζει την «Γκερνίκα» έργο- κραυγή εναντίον του πολέμου.
Πόνος και καταστροφή παντού και η ελπίδα της ζωής σε ένα μικρό λουλουδάκι που κρατάει το θύμα του πολέμου σφιχτά στο χέρι του.

Χορός στα Μέγαρα – Θεόφιλος



Μας ξαφνιάζει η άκρα ευγένεια της τέχνης του λαϊκού μας αυτού ζωγράφου.
Μια υμνωδία χαράς.
Ο ουρανός καταγάλανος. Μια τρυφερότητα, μια ποίηση. Κι όλα αυτά τα κατορθώνει ο αυτοδίδακτος αυτός ζωγράφος, με πινελιές καρδιάς, με χρώματα ψυχής, με γραμμές εσωτερικής δόνησης.
Οι χωριανοί ντυμένοι με ίδιων χρωματικών αποχρώσεων φορεσιές, εναρμονισμένοι με τις πινελιές του φυσικού περιβάλλοντος, ενωμένοι με σφιχτά πιασμένα τα χέρια.
Μαζί. Στις χαρές και στις λύπες. Στα εύκολα και στα δύσκολα. Το μεγαλείο της ομάδας.

**Αισθητική - Ομορφιά - προσφορά
Ηλιοτρόπιο – Βαν Γκόγκ**



Αναδύεται μοσχοβολιά και κίνηση. Η φωτοσκίαση είναι περιττή και το απλό κίτρινο φόντο με ανεπαίσθητες πορτοκαλί πινελιές είναι ικανό για την υποστήριξη της ομορφιάς των λουλουδιών.

Απλά ηλιοτρόπια και όχι σπάνια άνθη. Άλλα σε πλήρη άνθιση και άλλα σε αποσύνθεση.

Το βάζο κίτρινο και πορτοκαλί ακολουθεί διακριτικά το φόντο και δεν αποσπά την προσοχή από το θέμα.

Απλές παρεμβάσεις της φύσης με μεγαλείο αισθητικής.

Όταν η πόλη κοιμάται –
Το φως της λάμπας –
Χατζηκυριάκος - Γκίκας



Το σκοτάδι φοβίζει κάποτε.

Όχι σε αυτόν τον πίνακα που η λάμπα φωτίζει τη ζωή της νύχτας και τη γλυκαίνει.

Η νύχτα μοιάζει με μέρα και η παλέτα προτιμά τις απαλές πινελιές του λευκού, του κίτρινου και του μελί. Οι πιο σκούρες φωτοσκιάσεις είναι ελάχιστες.

Πάντα υπάρχει δρόμος φωτεινός ακόμα και μέσα στο σκοτάδι, αρκεί η ψυχή να είναι φωτεινή και έτοιμη.

**Επειδή όλα είναι ζήτημα καρδιάς
Σας χαρίζουμε μια καρδιά
Αχ! Άσπα Στασινοπούλου**



**Και σας φιλάμε
Το φιλί – G. Klimt**



Άλλες προτάσεις

Δαίδαλος – Ν. Εγγονόπουλος



Βάκχος – Θεόφιλος Χατζημιχαήλ



Λήμνιος Κεχαγιάς – Θεόφιλος Χατζημιχαήλ



Παράσταση με αγώνα σταδίου – Μουσείο Λούβρου



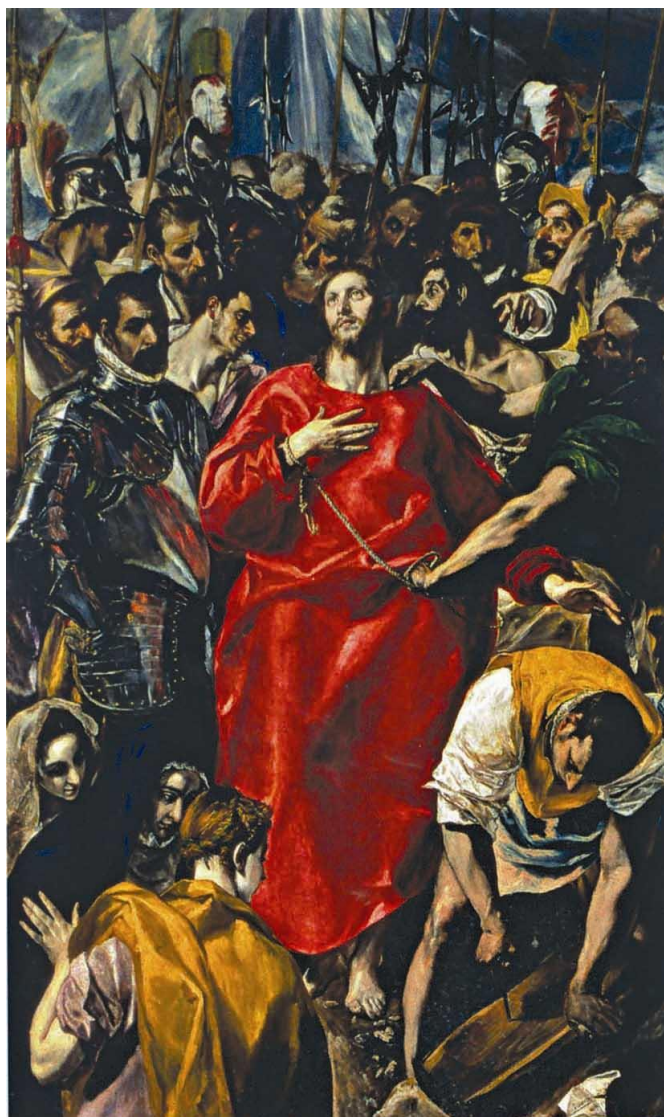
**Κιθαρωδός σε μουσικό αγώνα στον ερυθρόμορφο αμφορέα του αγγειογράφου
Ανδοκίδου.
5ος π.Χ. αιώνας.
Μουσείο Λούβρου**



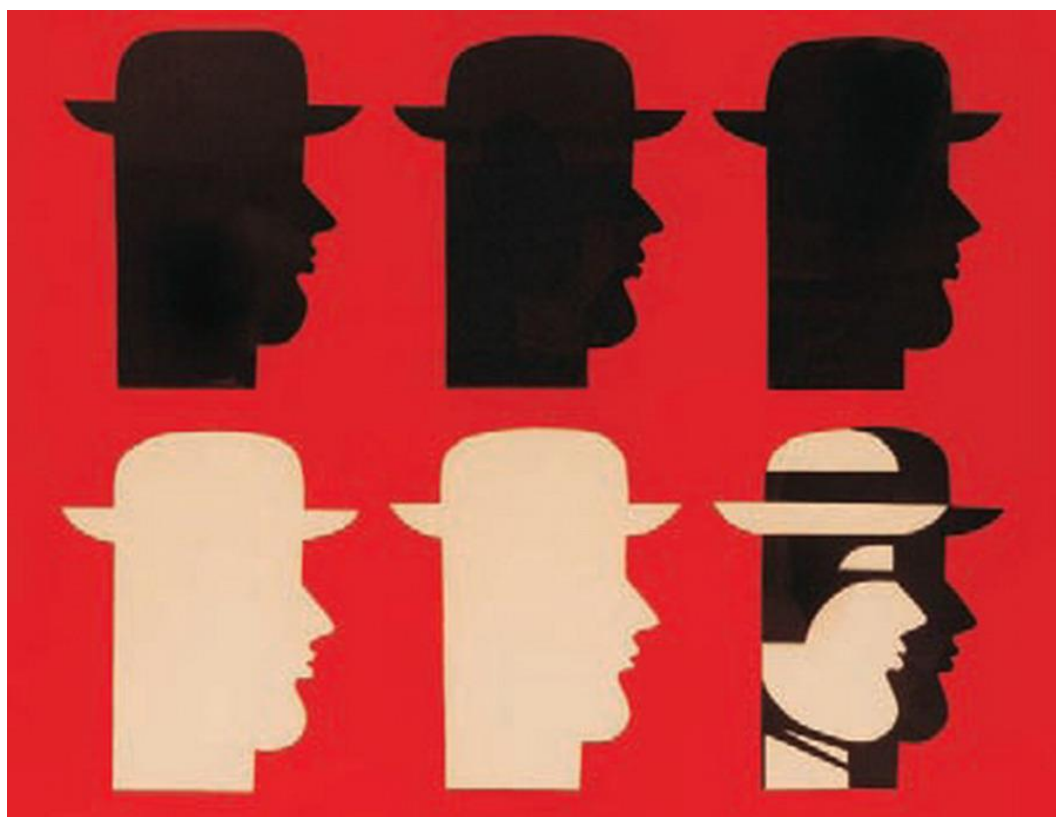
**«Το μοίρασμα» της φτώχειας - Τ' Αναφιώτικα
Ξυδιάς-Τυπάλδος**



Ο διαμερισμός των ιματίων – Δομήνικος Θεοτοκόπουλος



Σύνθεση – Γ. Γαίτης



**Προσφορά στην κοινωνία
Υγεία - Προτομή**



**Κομψή μητρότητα –
Κυκλαδικό ειδώλιο**



Έγκυος γυναίκα



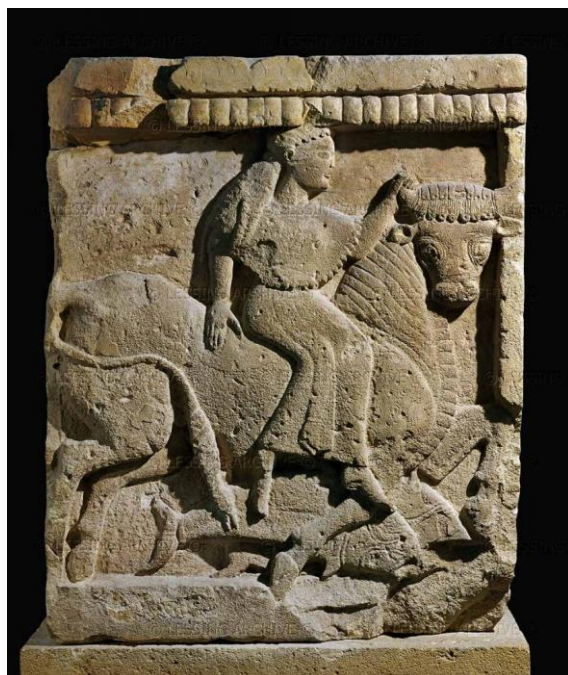
**Κόρη με ρόδι –
Μουσείο Ακρόπολης**



Νικόλαος Γύζης – Αθηνά Παλλάς



Η Ευρώπη σε ταύρο



Συνεργατικές οικιακές εργασίες



Στην ακρογιαλιά - Πικάσο



**Κοιτώντας μαζί απ' το παράθυρο - Δυο γυναικείες μορφές –
Σάββας Χαρατσίδης**



Το τάμα – Νικόλαος Γύζης



Η ικεσία – Θεόδωρος Ράλλης



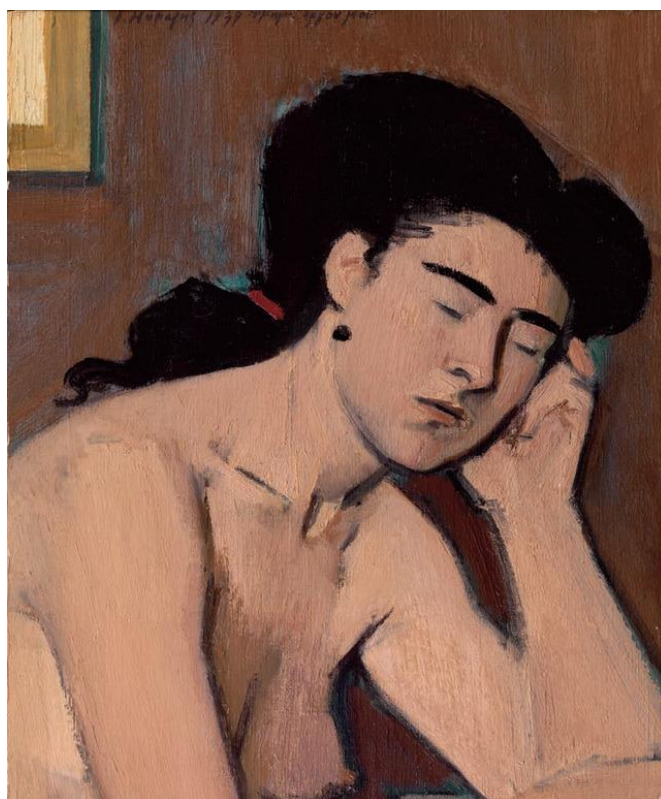
**Η κόρη με το γράμμα –
Ιωάννης Ζαχαρίας**



Η ωραία Ανδριάνα των Αθηνών – Θεόφιλος Χατζημιχαήλ



Μορφή – Γ. Μόραλης



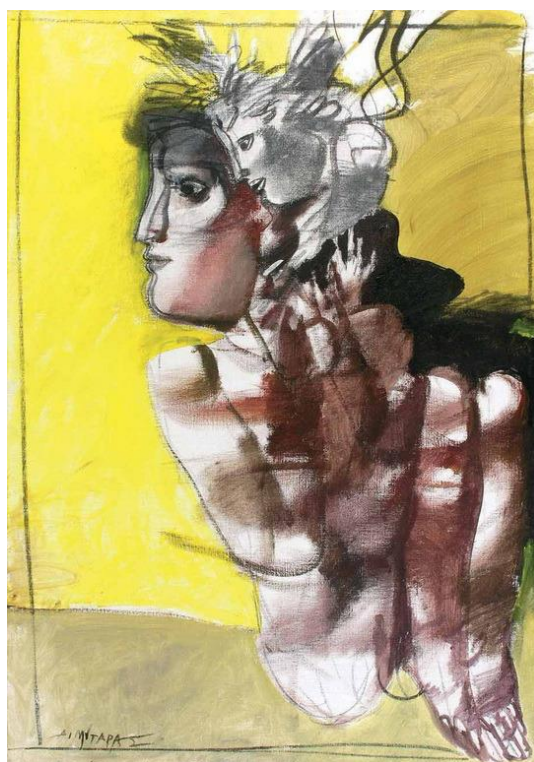
Μεγάλο γυμνό – Κ. Παρθένης



Κοπέλα καθιστή – Γ. Βαρλάμου



Γυναίκα με σκύλο – Δ. Μυταράς



Χωρίς τίτλο – Μαρία Παπαφίλη



Σπουδή για το χρώμα –
Σ. Σαββίδης



Μάνα – Χαρακτικό Τάσσου



Μητέρα και παιδί – Γ.Ιακωβίδης



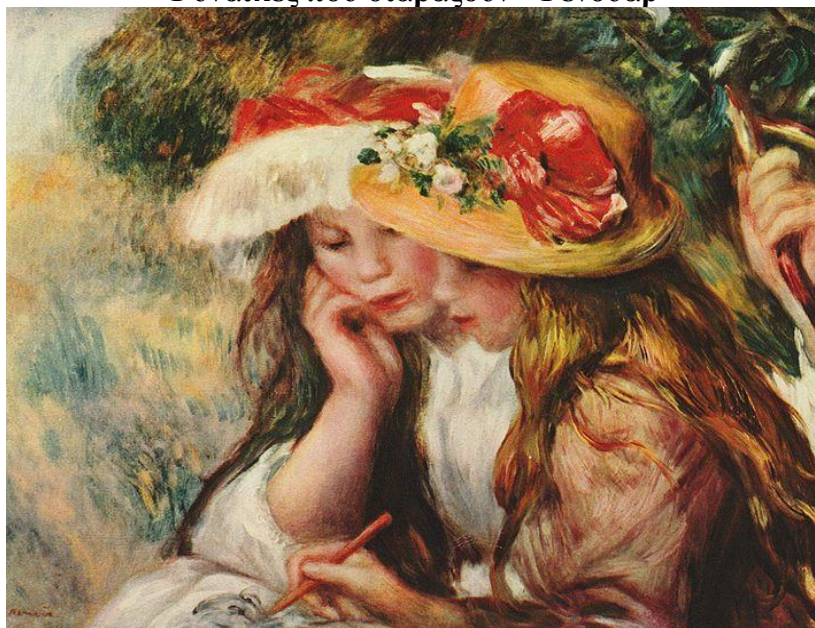
Μητέρα και κοριτσάκι – Γ.Ιακωβίδης



**Συνεργασία και μελέτη
Κορίτσια στο πιάνο – Ρενουάρ**



Γυναίκες που διαβάζουν - Ρενουάρ



**Αγαπώντας και Παρατηρώντας τα πρόσωπα γύρω μας – Η κοιμισμένη
Vermeer**



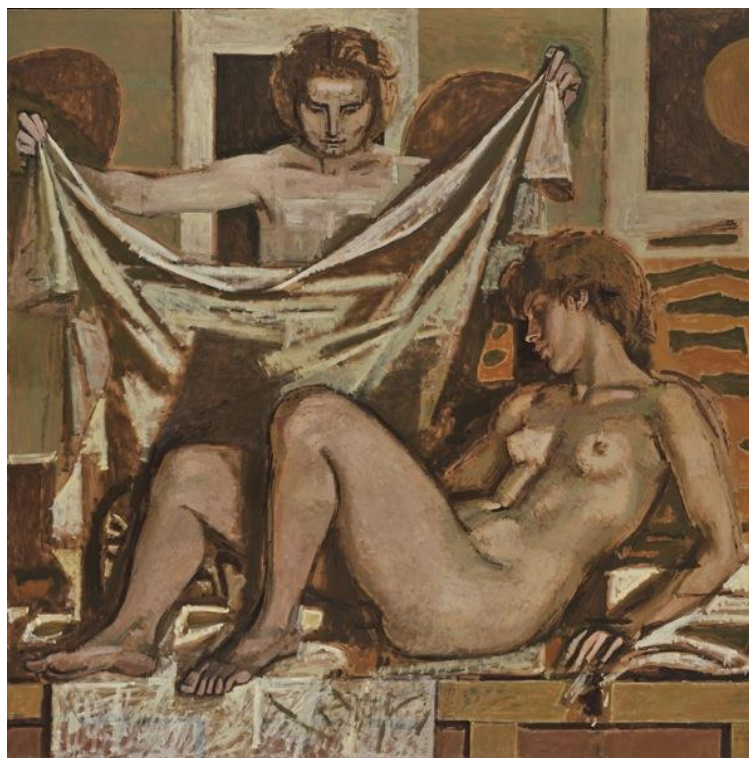
Η κυρία με την ερμίνα – Ελ Γκρέκο



Σύνθεση Α – Γ.Μόραλης



Επιτόμβια σύνθεση – Γιάννης Μόραλης



Η κοπέλα με τη πλισέ φούστα – Γιώργος Ρόρρης



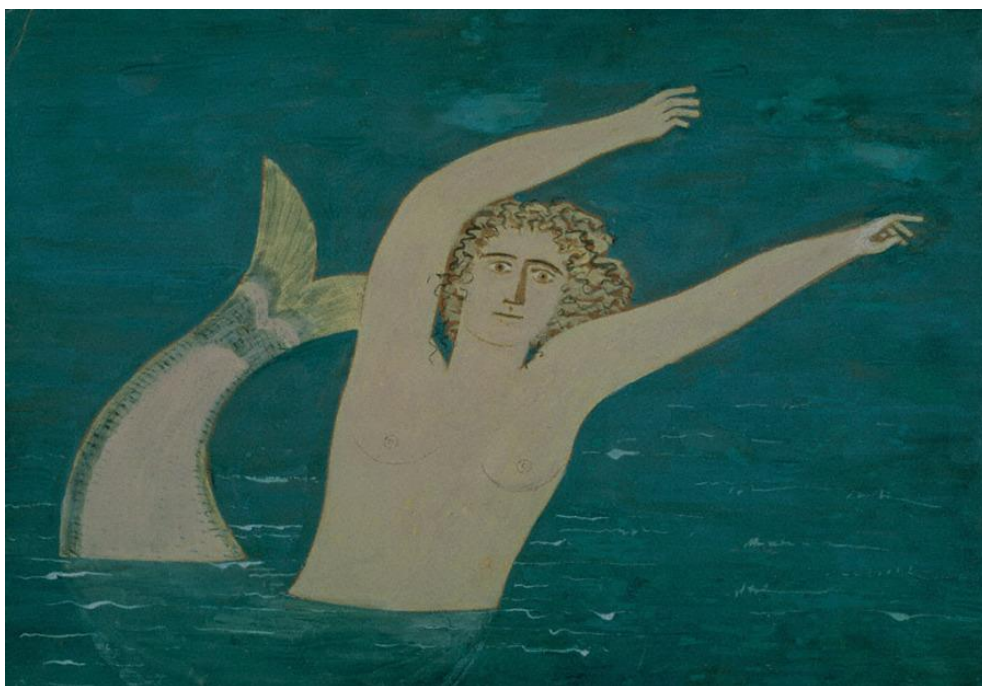
Εργασία και εξάσκηση στην υπομονή Κεντήστρα δαντέλας – I. Vermeer



Διολκός – Vermeer



Γοργόνα – Νικολάου Νίκος



**Μαζί την κρίσιμη ώρα της ανάγκης
Επιστήμη και φιλευσπλαχνία
Πικάσο**



Κούλουμα – Σπύρος Βασιλείου



Η οικογένεια – Φ.Μποτερό

